

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA**

Resocializace pachatelů drogové trestné činnosti

Bakalářská práce

Autor: Veronika Janouchová

Vedoucí práce: JUDr. Daniel Prouza, Ph.D.

12.5.2008

Abstract

The bachelor's treatise "Resocialization of the offenders of drug related crime" deals with the issue of the criminal activity associated with drugs and possibilities of integration of the offenders of these criminal acts back into the society, first of all in co-operation with the Probation and Mediation service in the CR. The drug related crime and the drug dependence are among the most important socially pathological phenomena and they shall be seen in the social context. The importance of the resocialization consists in the social integration of those persons which is conditioned by acquiring or renewal of social skills and accepting shared social standards. The so-called drug related crime may be understood in the narrow as well as broader sense. The first case involves criminal activities of the not permitted production and holding the narcotics and psychotropic substances and toxins pursuant § 187, § 187 a, § 188 of the Criminal Law and the criminal act of spreading addiction pursuant § 188a of the Criminal Law. In the second case the concern is all the criminal activity in the scope of which the drugs play a certain part (criminal acts on property, violent offences). Besides the criminal acts suppression, in these cases alternative measures and alternative punishments shall play a very important part as they can represent a very suitable step to the mentioned resocialization. The Probation and Mediation service has been working on the territory of the Czech Republic since 1st January 2001.

The theoretical part of the thesis deals at the beginning with the social context of drugs, development and contemporary state of the criminal and anti-drug policy in the Czech society, moreover it informs of the alternatives of imposing the punishment of imprisonment including the therapy. The conclusion of the theoretical part includes summary of the activity of the Probation and Mediation service in the CR including the presentation of alternatives other than the direct imprisonment. The research part of the thesis involves the qualitative study of positives and problems associated with the execution of punishment by work beneficial to society of drug related crime offenders.

Moreover it involves the analysis of the annual reports and materials of the Probation and Mediation service in the CR.

The author would like to contribute to the understanding of the activity of the Probation and Mediation Service in the CR and to outline the possible treatment of the situation of drug related crime offenders.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci na téma „Resocializace pachatelů drogové trestné činnosti“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 12. května 2008

.....
Janouchová Veronika

Poděkování

Touto cestou bych chtěla vyjádřit poděkování vedoucímu práce JUDr. Danielu Prouzovi, Ph.D., za odbornou pomoc při jejím vytváření. Poděkování patří i Mgr. Martinu Pilnému a Josefu Raušerovi, DiS., za cenné konzultace a poskytnutí podkladů pro výzkumnou část práce.

OBSAH:

ÚVOD	8
1. SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Společenský kontext	9
1.1.1 Základní definice a pojmy	9
1.1.2 Proces socializace	10
1.1.3 Sociální desintegrace, sociální exkluze	10
1.1.4 Účel resocializace	11
1.2 Drogy a trestná činnost – složitý vztah	11
1.2.1 Vývoj legislativního rámce drogové trestné činnosti	13
1.2.2 Současná právní úprava drogových trestných činů	15
1.2.3 Protidrogová politika ČR a její národní strategie	15
1.2.4 Srovnání s evropskými státy	19
1.2.5 Formy prevence	21
1.3. Alternativy nespojené s přímým odnětím svobody	22
1.3.1. Restorativní justice	24
1.3.2. Alternativní opatření ve fázi před vynesením rozsudku	25
1.3.3. Druhy alternativních trestů a postupů ve fázi po vynesení rozsudku	26
1.3.4. Léčba jako alternativa trestu	29
1.3.4.1. Ochranné léčení	29
1.3.4.2. Přiměřené povinnosti a přiměřené omezení	30
1.4. Probační a mediační služba ČR	31
1.4.1. Historie vzniku probace a mediace	31
1.4.2. Organizace Probační a mediační služby ČR	31
1.4.3. Poslání a cíle Probační a mediační služby ČR	32
1.4.4. Zásady a principy činnosti Probační a mediační služby ČR	33

1.5. Náplň činnosti Probační a mediační služby ČR	33
1.5.1. Činnost Probační a mediační služby ČR v trestním řízení	34
1.5.2. Mediacce (§ 2 odst.2 zákona o PMS)	35
1.5.3. Probace (§ 2 odst.1 zákona o PMS), probační dohled	35
1.5.4. Parole	36
1.5.5. Probační resocializační programy	36
1.5.6. Spolupráce Probační a mediační služby ČR s ostatními institucemi	37
2. CÍL PRÁCE	38
3. METODIKA	39
3.1. Metodický postup	39
3.2. Charakteristika zkoumaného souboru	39
4. VÝSLEDKY	40
4.1. Kasuistiky klientů Probační a mediační služby ČR	40
4.2. Statistické údaje střediska Probační a mediační služby ČR v Č. Budějovicích	67
5. DISKUSE	71
6. ZÁVĚR	78
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	80
8. KLÍČOVÁ SLOVA	85
9. PŘÍLOHY	86

ÚVOD

Při studiu jevu tak složitého a citlivého, jako je kriminalita spojená se zneužíváním omamných a psychotropních látek, je jistě třeba se zabývat jeho sociálním kontextem. U závislých osob běžně dochází k recidivě trestné činnosti a zneužívání drog. Nejen prevence a léčba závislosti, ale i zapojení těchto jedinců do života společnosti bývá obtížný, časově i finančně náročný úkol. Je to však jediná odpověď na otázku, jak přerušit nákladný řetězec kriminality a drog.

Trestní právo disponuje těmi nejcitelnějšími prostředky státního donucení, které značně zasahují do práv a svobod občanů a mohou vyvolat i řadu vedlejších negativních účinků. Trestní represe má v této oblasti jistě své nezastupitelné místo. Její možnosti jsou však omezené a nelze ji považovat za jediný prostředek boje proti negativním jevům spojeným s drogami. V této souvislosti často nedochází k naplnění účelu ani smyslu trestu. Proto zde své místo nachází značně důležité alternativy k standardnímu potrestání. Alternativní opatření a alternativní tresty mohou tvořit příznivý krok k resocializaci zmiňované v protidrogových politikách. V těchto případech má svůj neocenitelný význam především Probační a mediační služba ČR ve spolupráci se specializovanými sociálními službami.

Činnost PMS ČR mne zaujala již v krátkém teoretickém úvodu v seminářích práva, proto i téma mé bakalářské práce popisuje její aktivity v kombinaci s drogovou problematikou.

Oba tyto patologické jevy jsou často veřejně diskutovanými tématy, proto je přínosné se zabývat jejich propojením, hledat nová řešení prevence recidivy a možností resocializace, která pomáhá pachateli vést opět kvalitní život.

Bakalářská práce by měla přispět především ke zpřístupnění informací o problematickém a složitém procesu resocializace ve spojení s drogami, a to zvláště v oblasti působení PMS ČR. Dále by měla vést k porozumění alternativám, které česká trestní legislativa v současné době umožňuje pachatelům trestné činnosti, tedy i uživatelům drog, ukládat.

1.SOUČASNÝ STAV

1.1. Společenský kontext

Ke zkoumání možné resocializace pachatelů trestné činnosti v souvislosti s drogovou problematikou je nutné nejprve vymezit důležité aspekty týkající se této oblasti.

1.1.1. Základní definice a pojmy

Droga

Světová zdravotnická organizace (WHO) zveřejnila definici, podle níž je drogou jakákoliv látka, která při vpravení do živého organismu může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí. Podle odborné literatury lze jako drogu chápat přírodní nebo syntetickou látku, která splňuje dva základní požadavky. Prvním je tzv. psychotropní účinek ovlivňující prožívání okolní reality i vnitřní naladění člověka, druhým je schopnost vyvolat závislost, látka má tzv. závislostní potenciál (44). Toto riziko je přítomno u každé drogy a jeho míra je hlavní (ovšem problematické a diskutabilní) kritérium pro dělení drog na „měkké“ a „tvrdé“, případně „lehké“ a „těžké“ (22).

Návyková látka

Z trestněprávního hlediska se návykovou látkou rozumí omamné a psychotropní látky (dále OPL), alkohol a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování (8). Od roku 1999 upravuje omezení při nakládání s návykovými látkami zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (29). V následujícím textu bude pojem návyková látka chápán ve smyslu omamných a psychotropních látek a jedů.

Dále se v trestněprávním kontextu používá termín prekurzory, tzn. výchozí látky či meziprodukty, z nichž při látkové přeměně vznikají omamné nebo psychotropní látky nebo přípravky je obsahující (30).

1.1.2. Proces socializace

Přeměna člověka v sociální bytost probíhá v rámci ontogeneze, ruku v ruce s personalizací, tzn. utvářením aktivní, vyzrálé a samostatné osobnosti. Socializace představuje proces postupného začleňování jedince do sociální skupiny, přičemž si osvojuje normy ve skupině panující, její hodnoty, učí se sociálním rolím spojeným s určitými pozicemi a dalším dovednostem a schopnostem. To vše se děje prostřednictvím nápodoby, identifikace a různých forem sociálního učení, stejně jako vzdělávání. Dochází k tzv. internalisaci, pokud jedinec pocítuje osvojené způsoby chování, postoje a představy jako vlastní a samozřejmé. Výsledkem je vytvoření tzv. koncepce Já, sociální identity, sociokulturní osobnosti (7, 9, 30).

1.1.3. Sociální desintegrace, sociální exkluze

Osoby sociálně nepřízpůsobivé, tzv. desintegrované, ve smyslu ztráty rolí ve standardně fungujících sociálních strukturách, se ocitli v nepříznivé sociální a životní situaci, kterou nemohou překonat bez pomoci společnosti. Zvláštním aspektem této situace je, že ji v některých případech ani překonat nechtějí, případně ztratili schopnost si tuto situaci jako nepříznivou uvědomit. Způsobem života se dostávají do konfliktu se společností a jejími institucemi, ohrožují své zájmy i zájmy osob na nich závislých (37).

Pojem sociální exkluze bývá spíše vztahován k chudobě a je definován jako proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavováni přístupu ke zdrojům, které jsou nezbytné pro zapojení se do všech aktivit společnosti. Projevy sociálního vyloučení zahrnují zejména zhoršené interpersonální vztahy, nižší či nedokončené vzdělání, nezaměstnanost a nižší socioekonomický status, neuspokojivou bytovou situaci vedoucí až k bezdomovectví. Za nejzávažnější projev sociální exkluze je považována trestná činnost. Sociální vyloučení je zesilováno subjektivně pocíťovanou sociální exkluzí a tzv. symbolickou exkluzí zahrnující negativní postoje veřejnosti k dané skupině obyvatel (9, 37).

1.1.4. Účel resocializace

Pojmy resocializace či jeho alternativa - sociální rehabilitace - jsou v odborné literatuře užívány značně rozporuplně (10). Je ale definován jejich společný cíl: (re)integrace osoby do společnosti prostřednictvím (znovu)nabytých sociálních a profesních dovedností, dále prostřednictvím podpůrného sociálního prostředí a vztahů. Klíčovým tématem je zvládnutí sociálních rolí, které umožňují úspěšné začlenění do společnosti. V oblasti drogových závislostí je resocializace obsažena v bio-psycho-sociálním pohledu léčby (9).

1.2. Drogy a trestná činnost – složitý vztah

Stanovit objem trestné činnosti na základě údajů o odhalené kriminalitě je vždy obtížné, zejména jedná-li se o trestnou činnost související s drogami. Oficiální statistiky jsou omezeny na trestné činy porušování protidrogových právních předpisů, v ostatních případech se souvislost trestného činu a drog nesleduje ani nehodnotí (5).

Pro diskusi o rozsahu tohoto problému a pro zvážení dopadu přijímaných opatření je ovšem vytvoření společné definice trestné činnosti související s drogami nezbytným předpokladem. Tato potřeba je také výslovně zahrnuta v současném protidrogovém akčním plánu EU (2005–2008). Mezi jednotlivými obory a odborníky existují velké rozdíly v definici pojmu „trestná činnost související s drogami“.

Jako pomůcku k pochopení tohoto pojmu navrhuje Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost (dále EMCDDA) definice zahrnující čtyři níže uvedené kategorie drogové trestné činnosti (drug-related crime):

- 1) ***Psychofarmakologicky podmíněná trestná činnost***: trestné činy spáchané pod vlivem psychoaktivní látky, jako důsledek jejich akutního nebo chronického užívání.
- 2) ***Ekonomicky motivovaná trestná činnost***: trestné činy spáchané za účelem získání drog nebo peněz na financování užívání drog. Tento druh kriminality je považován za neodmyslitelný následek drogové závislosti a snížení objemu této trestné činnosti je obvykle vnímáno jako měřítko úspěchu opatření zaměřených na závislé uživatele drog.
- 3) ***Systémová trestná činnost***: trestné činy spáchané v rámci fungování nezákonných drogových trhů jako součást procesu nezákonné nabídky, distribuce a užívání drog.
- 4) ***Trestné činy porušování drogových zákonů***: trestné činy spáchané porušováním drogové legislativy a souvisejících právních předpisů (5).

Z několika málo pokusů, které byly učiněny s cílem zhodnotit rozsah a trendy trestné činnosti související s drogami na národní úrovni, vyplývá, že takové hodnocení s sebou nese mnoho terminologických a metodologických problémů (4).

V České republice jsou trestné činy porušující protidrogové právní předpisy označovány jako primární drogová kriminalita a je možné je chápat jako drogovou trestnou činnost v užším smyslu. Obecné vymezení dalších skutkových podstat trestných činů, v rámci kterých zaujímají drogy určitou roli, jsou označovány pojmem sekundární drogová kriminalita a definují pojetí drogové trestné činnosti v širším smyslu. Nejčastěji se jedná o trestný čin krádeže podle § 247 TrZ (18, 29) (viz Příloha č. 1).

1.2.1. Vývoj legislativního rámce drogové trestné činnosti

Zásady celosvětové filosofie přístupu k řešení problému zneužívání drog a jeho kontroly jsou obsaženy v mezinárodněprávním kontextu zejména v tzv. protidrogových úmluvách. Jedná se o *Jednotnou úmluvu o omamných látkách z roku 1961* doplněnou *Protokolem o změnách Jednotné úmluvy, o Úmluvu o psychotropních látkách z roku 1971 a Úmluvu OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988*. Česká republika je signatářem všech tří uvedených úmluv a tyto smlouvy jsou součástí jejího právního řádu (21, 38).

Veřejný zájem na postihu zneužívání drog a páchání trestné činnosti s tím související je promítnut v trestním zákoně. Jedná se zejména o formulace specifických skutkových podstat tzv. drogových deliktů v § 187 až § 188a TrZ, které jsou uvedeny v hlavě čtvrté zvláštní části trestního zákona a zde označovány jako obecně nebezpečné trestné činy, kde je poškozen veřejný zájem společnosti (8, 12).

Základ trestněprávní úpravy v podobě obdobné dnešnímu stavu obsahoval již *trestní zákon č. 86/1950 Sb.* (38). Trestné činy v něm obsažené byly jen s malými úpravami přejaty do *trestního zákona č. 140/1961 Sb.* Právní úprava trestného činu podle § 188 TrZ v tomto trestním zákoně umožňovala postih přechovávání omamných prostředků pro svou potřebu. Velký krok znamenalo odstranění trestního postihu za přechovávání OPL a jedu „pro sebe“, neboť podle *novely trestního zákona* provedené zákonem č. 175/1990 Sb. muselo být toto přechovávání vykonáváno pro jiného. Touto novelou byl zaveden i zcela nový trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a TrZ (29). Avšak po bouřlivé diskusi došlo po osmi letech *novelou trestního zákona č. 112/1998 Sb.* k opětovnému zavedení trestnosti držení drogy pro vlastní potřebu prostřednictvím zařazení skutkové podstaty § 187a TrZ (12). Při hledání vhodné právní úpravy je jistě užitečné seznamovat se s řešeními ze zemí blízkých ČR geograficky, kulturně, z hlediska rozsahu zneužívání drog či právní tradice (30).

1.2.2. Současná právní úprava drogových trestných činů

- Trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 TrZ

Základní skutková podstata tohoto trestného činu postihuje toho, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující takovou látku, prekursor nebo jed. Základní trestní sazba je stanovena na jeden rok až pět let odnětí svobody. Následující odstavce 2 až 4 zahrnují vyjmenované případy, kdy může být pachateli uložen trest odnětí svobody s vyšší trestní sazbou. Nejvyšší možná hranice trestu, který lze pachateli za tento trestný čin uložit, je patnáct let odnětí svobody (38).

- Trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a TrZ

Tento trestný čin spáchá ten, kdo bez povolení přechovává omamnou nebo psychotropní látku nebo jed v množství větším než malém. Za takový trestný čin hrozí pachateli trest odnětí svobody až na dvě léta nebo peněžitý trest, a pokud čin spáchal ve větším rozsahu, trest odnětí svobody na jeden rok až pět let (8).

Předpokladem pro spáchání tohoto trestného činu je pouze množství drogy vyjádřené ve váhových jednotkách, které musí být „větší než malé“. Za malé množství OPL lze obecně považovat denní dávku této látky odpovídající stupni závislosti osoby, které však není způsobitelné vážně ohrozit život nebo zdraví této osoby (35).

- Trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 TrZ

Základní skutková podstata tohoto trestného činu postihuje toho, kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu.

Pachateli hrozí trest odnětí svobody na jeden rok až pět let, trest zákazu činnosti, peněžitý trest nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty. Odstavec 2 zahrnuje vyjmenované situace, kdy může být pachateli uložen trest odnětí svobody s vyšší trestní sazbou, přičemž nejvyšší možná hranice činí deset let odnětí svobody (38).

☐ Trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a TrZ

Trestného činu šíření toxikomanie, se dopustí ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje, anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří. Pachateli hrozí trest odnětí svobody až na tři léta, trest zákazu činnosti nebo peněžitý trest. Odstavec 2 uvádí vyjmenované situace, ve kterých je možné pachateli uložit trest s vyšší trestní sazbou. Nejvyšší možná hranice činí pět let odnětí svobody. Relativně novým prvkem je potrestání toho, kdo spáchá tento čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem (8, 35).

V příštích letech by mělo dojít k přijetí zcela nových kodexů trestního práva. Lze tedy předpokládat, že v jejich rámci dojde i k některým velmi významným změnám koncepce trestněprávního postupu proti neoprávněné dispozici s nelegálními drogami (38).

1.2.3. Protidrogová politika ČR a její národní strategie

Vytvoření a rozvoj této oblasti politiky výrazně ovlivnila skutečnost, že užívání drog se promítá nejen do zdravotního stavu uživatele, ale především do ekonomiky, kulturní a sociální složky společnosti. V protidrogové politice se střetávají hlediska odborná s argumenty ideologickými a morálními. Obecně je sdílen konsensus, že je nutné problému čelit vyváženými přístupy kombinujícími preventivní, léčebná a represivní opatření (6).

Na evropské úrovni působí *Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogové závislosti* (EMCDDA - European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction), které sleduje a řídí nejnovější vývoj v protidrogové politice prostřednictvím informací sítě

Reitox. Nezávislým kontrolním orgánem, který dohlíží na plnění jednotlivých mezinárodních protidrogových úmluv OSN je *Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik* (INCB - International Narcotic Control Board) (21).

Do návrhů řešení drogového fenoménu se zapojuje též *Světová zdravotnická organizace* (WHO = World Health Organization) spolu s ostatními mezivládními organizacemi, např. OSN (UN - United Nations), *RE* = *Radou Evropy se svou skupinou Pompidou Group* (CoE - Council of Europe), *EK* = *Evropskou komisí* (EC - European Commission), *EP* = *Evropským parlamentem* (EP - European Parlament) apod. (6, 21).

V rámci republiky je politika konána stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády ČR *Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky* (RVKPP) ustanovenou 18. 8. 1993. Do zmiňované sítě Reitox patří i české *Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti* (NMS) ustanovené RVKPP v červnu 2002, které má za úkol sběr a analýzu dat. V roce 1995 byla Ministerstvem vnitra (MV) za účelem potírání drogové kriminality zřízena *Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR* (NPC). *Ministerstvo spravedlnosti* (MS) odpovídá za tvorbu legislativních návrhů v oblasti trestního práva, vytváří podmínky pro součinnost soudů a státních zastupitelství ve věcech týkajících se drogové kriminality, zabezpečuje alternativní opatření, alternativní tresty a taktéž činnost Probační a mediační služby ČR. Kraje ve své samosprávě zřizují funkce protidrogových koordinátorů (viz příloha č. 3), vytvářejí a realizují vlastní strategie protidrogových opatření i koncepce prevence kriminality (26).

Nepřímo se v protidrogové politice angažuje také mezioborový *Institut pro kriminologii a sociální prevenci* (IKSP), zřizovaný Ministerstvem spravedlnosti. Rozvojem nových způsobů řešení trestněprávních konfliktů se zabývá *Sdružení pro probaci a mediaci v justici o.s. (SPJ)* a jeho následná iniciativa *Institut pro probaci a mediaci (IPM)*.

Národní strategie protidrogové politiky ČR:

Klíčovým dokumentem, který byl rozhodující pro vývoj drogové problematiky v ČR, se stala *Koncepce a program protidrogové politiky vlády ČR na období 1993 – 1996*. Česká republika zvolila systémový přístup k řešení problematiky drog vycházející z Akčního programu OSN. Vládní protidrogová politika se zaměřila především na snižování nabídky drog na straně jedné a poptávky po drogách na straně druhé. Ústředním motivem navazující *Koncepce a programu protidrogové politiky na období 1998 - 2000* zůstala ochrana občana před negativním vlivem drog a podpora jeho individuálního rozhodnutí pro život bez drog s možností poradenské, léčebné a resocializační pomoci. Zároveň se vláda zavázala učinit potřebná opatření v oblasti primární, sekundární a terciární prevence. Další dokument, který určil priority a jednotlivé úkoly v protidrogové politice ČR byla *Národní strategie protidrogové politiky na období 2001 – 2004*, která obsahově i časově koresponduje s Akčním plánem EU boje proti drogám 2000 – 2004 (38). Tato strategie navazuje a dále rozvíjí předešlé dva koncepty, vychází z analýzy slabých a silných stránek stávajícího systému protidrogové politiky a na jejich základě oficiálně definuje čtyři základní pilíře:

- Primární prevence – zaměření prevence na dosud nezasaženou část populace, jejímž cílem je předejít zneužívání drog nebo oddálit první setkání dětí a mladých s drogou.
- Harm reduction - podle definice WHO se jedná o snahu předcházet negativním zdravotním důsledkům souvisejícím s určitým typem chování nebo alespoň tyto důsledky co možná nejvíce minimalizovat. Programy jsou zaměřeny na osoby, které v současnosti drogy užívají bez motivace k abstinenci. V rámci intervencí se provádí zejména výměna použitého injekčního materiálu a boj proti předávkování, sociálnímu propadu a ztráty lidské důstojnosti.
- Léčba a resocializace - představuje spektrum programů léčby k abstinenci pro uživatele drog, kteří se rozhodli s nimi skoncovat.
- Represe - v rámci protidrogové politiky se jedná o potlačování trestné činnosti zákonem určenými orgány se zaměřením na snížení nabídky drog (10).

Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009 je založena na vyváženém uplatňování intervencí v oblasti snižování nabídky drog (potlačování nezákonné distribuce ilegálních drog), snižování poptávky po drogách (primární prevence, léčba a resocializace uživatelů) a snižování rizik s jejich užíváním spojených (harm reduction). ČR přislíbila, že bude vycházet z konceptu WHO „Zdraví pro všechny v 21. století“, podle nějž má užívání drog za následek možné nepříznivé sociální, zdravotní, trestněprávní, bezpečnostní a ekonomické dopady (16, 38)

Za základní cíle evropské protidrogové politiky je považováno snižování nabídky a poptávky, koordinace, mezinárodní spolupráce, výzkum a vyhodnocování informací. Jedná se o multidisciplinární (mnohaoborový) komplexní přístup (23).

Přístupy české i evropské protidrogové politiky zdůrazňují komplexní přístup, v oblasti prosazování práva a ochrany zdraví je však jejich pojetí rozdílné (25) (viz. tabulka č. 1).

Tabulka č.1 – Hlavní cíle evropské a české strategie drogové politiky

	Oblast prosazování práva	Oblast ochrany zdraví
EU	Zajistit vysokou úroveň bezpečnosti pro širokou veřejnost prostřednictvím aktivit proti výrobě, pašování, distribuci drog a prekursorů, prevence drogové kriminality a spolupráce založené na společném přístupu.	Přispívat k dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví, kvality života a sociální soudržnosti prostřednictvím doplňování aktivit členských států v předcházení a snižování užívání drog, závislostí a nepříznivých zdravotních a sociálních následků užívání drog.
ČR	Potírat organizovaný zločin zapojený do nezákonného nakládání s drogami a vymáhat dodržování zákonů ve vztahu k distribuci legálních drog.	Snížit užívání všech typů drog a potenciální rizika a škody, jež mohou jednotlivcům a společnosti v důsledku jejich užívání nastat.

Zdroj: Radimecký J. (25)

1.2.4. Srovnání s evropskými státy

Přestože definice národních protidrogových strategií zůstává výsadou jednotlivých členských států EU, panuje výrazná shoda o přínosech společného postupu na evropské úrovni. V současnosti je těžištěm utváření evropské spolupráce a budoucích opatření v oblasti drog protidrogová strategie Evropské unie na období 2005 - 2012. Česká republika v této době stojí na úrovni západoevropských států. V důsledku rozdílů národních legislativ může být obtížné porovnání mezi jednotlivými zeměmi, proto je vhodné porovnávat spíše evropské trendy než absolutní čísla. Převládající část zemí EU (i ČR), s výjimkou Lotyšska, Portugalska a Slovinska, udává stálý nárůst porušování drogové legislativy související nejčastěji s konopím. Počátkem roku 2007 měly všechny členské státy EU s výjimkou Itálie, Malty a Rakouska vlastní národní protidrogovou strategii (42).

Česká republika se v oblasti právní úpravy ve srovnání se zeměmi EU pohybuje kdesi uprostřed, a to jak v oblasti postihu užívání drog (ve většině zemí, stejně jako v ČR, není trestné), tak v okruhu držení drog pro vlastní potřebu (převládající skupina zemí EU i s ČR označuje toto držení za trestné). Rovněž v rámci postihu nedovolené výroby a obchodování s drogami je výše maximálních trestních sazeb srovnatelná s evropskou úrovní (29) (viz tabulka č. 2).

Také naše trestní právo ve shodě se standardními evropskými úpravami disponuje řadou alternativních institutů, jež dávají uživateli drog v rozporu se zákonem šanci vyhnout se trestu odnětí svobody. Obecně se v celé Evropě uplatňuje tendence zmírňovat nebo rušit tresty odnětí svobody v případech trestných činů přechovávání drog pro vlastní potřebu a zároveň zvyšovat tresty za trestné činy související s jejich nabízením (29, 41).

Tabulka č.2 : Srovnání legislativní úpravy České republiky a vybraných států EU

	Trestnost užívání drogy	Trestnost držení drogy pro vlastní potřebu (v ČR § 187a TrZ)	Max. trest odnětí svobody za nedovolenou výrobu, obchod, distribuci a nabídku drog (v ČR § 187 TrZ)
Belgie	NE	ANO **	až 6 let
Finsko	ANO * (až 2 roky)	ANO **	až 10 let
Francie	ANO * (až 1 rok)	ANO **	až 30 let
Irsko	NE (s výjimkou opia)	ANO (až 7 let)	až doživotí
Itálie	NE	NE ***	až 15 let
Lucembursko	ANO * (až 3 roky, ve skupině až 5 let)	ANO (až 3 roky)	až doživotí
Německo	NE	ANO (až 5 let nebo léčba)	až 15 let
Nizozemsko	NE (možno umístění do léčby)	ANO (až 1 rok)	až 12 let
Portugalsko	ANO * (až 3 měsíce nebo pokuta)	ANO (až 3 měsíce nebo pokuta)	až 15 let
Rakousko	NE	ANO (až 6 měsíců nebo léčba)	až 5 let
Řecko	NE	ANO (až 5 let nebo léčba)	až doživotí
Španělsko	NE (na veřejnosti pokuta)	NE ***	až 23 let
Švédsko	NE	ANO (až 6 měsíců)	až 10 let
Velká Británie	NE (s výjimkou opia)	ANO (až 7 let)	až doživotí
Česko	NE	ANO (až 5 let)	až 15 let

Poznámka:

* často se využívá odklonů či alternativních trestů (např. upuštění od potrestání, ochranné léčení)

** držení pro vlastní potřebu není výslovně trestné, ale spadá obecně pod postih držení drog z titulu obchodování s nimi

*** tyto země disponují systémem přísných administrativních sankcí (odnětí řidičského oprávnění, odnětí pasu, vysoké pokuty apod.)

Zdroj: Občanské sdružení SANANIM (27)

1.2.5. *Formy prevence*

Prevence je obecně takový přístup, který se snaží nerepresivním způsobem snížit dopady negativního jevu, proti kterému je zaměřen. WHO rozděluje prevenci na primární, sekundární a terciární. Kvalitně vedená preventivní práce je účinným prostředkem ke snižování nežádoucích jevů ve společnosti, k respektování norem a hodnot ve společnosti. Je přirozeným regulátorem antisociality i asociality (30, 40).

Primární prevence si v kontextu drog klade za cíl odradit od prvního užití drogy nebo alespoň co nejdéle odložit první kontakt s drogou. Specifickým cílem je předcházet zvyšování užívání mezi rizikovou populací. Preventivní aktivity se mohou zaměřovat na celou populaci za využití masmédií, na komunitní iniciativy nebo na okruh studentů a mladých lidí v rámci programů ve školách. Intervence se zabývají především spotřebou drog (30). Odborná literatura hovoří především o efektivitě malých interaktivních programů, např. při nácviku sociálních dovedností nebo působení vrstevníků - tzv. peer programy (17).

V zemích EU se stále více prosazuje klasifikace primární prevence podle amerického Institutu lékařství (Institute of Medicine) na *univerzální* - všeobecnou, *selektivní* - působící na rizikovou populaci a *indikovanou* - zaměřenou na jednotlivce s vyšším výskytem rizikových faktorů. Propagátory těchto forem primární prevence jsou např. Německo, Švédsko, Velká Británie, Irsko nebo Itálie (10).

Sekundární prevence označuje předcházení vzniku, rozvoje a přetrvávání závislosti u osob, které již drogu užívají (ať již formou experimentu, rekreačně, příležitostně nebo problémově) nebo se na ní stali závislími. Obvykle je používána jako souborný název pro včasnou intervenci, poradenství a léčení. Stejně jako u primární prevence se intervence zaměřují na spotřebu drog (30).

Podstatou **terciární prevence** je předcházení vážnému či trvalému zdravotnímu a sociálnímu poškození z užívání drog. V tomto smyslu se jedná především o program Harm reduction a program resocializace či sociální rehabilitace. Intervence se zaměřují na způsoby, jakými jsou drogy užívány, nikoli nezbytně na snižování jejich užívání (9).

Sociální a situační přístupy v prevenci kriminality se prolínají ve třech úrovních, stejně jako je tomu v protidrogové oblasti. Těžiště **primární prevence** se nachází v rodině a zahrnuje především výchovné aktivity zaměřené na nejširší veřejnost. **Sekundární prevence** se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. **Terciární prevence** spočívá v resocializaci pachatelů trestné činnosti a kriminálně zasažených osob v oblasti pracovního uplatnění včetně rekvalifikace, sociálního a rodinného poradenství apod. (20).

V kontextu prevence stojí za připomenutí, že v roce 2007 v Českých Budějovicích vzniklo Centrum prevence kriminality (CPK) jako součást Ústavu sociální práce při Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity.

1.3. Alternativy nespojené s přímým odnětím svobody

Podle trestního zákona je v obecné rovině účelem trestu chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti (28, 34). Trest by neměl, což je v praxi velmi náročné, působit jako pouhá odplata, ale především jako prostředek získání dodatečného adekvátního náhledu na předchozí život a nácvik metody budoucího životního postupu (40). Tento účel trestu se uplatňuje i u alternativních způsobů řešení trestních věcí. V právních systémech jednotlivých zemí se setkáváme s termínem komunitní sankce (community sanctions and measures). V podmínkách české justice se užívá termín alternativní tresty a opatření, který je však stále častěji nahrazován pojmem *tresty vykonávané ve společnosti* (45).

V odborné literatuře se setkáváme s alternativními tresty a alternativními opatřeními v užším a širším pojetí. Do užšího pojetí jsou zařazeny tresty a opatření, která v sobě obsahují zároveň profesionální zásah určité sociální služby. V širším pojetí jsou alternativní opatření chápána jako všechny alternativy ve směru ke klasickému soudnímu procesu, nebo v

případě alternativního trestu, všechny tresty nespojené s odnětím svobody. Zároveň jsou tyto instituty širšího pojetí typické tím, že jsou v praxi velmi zřídka spojeny s probačními činnostmi, jedná se např. peněžitý trest, trest zákazu činnosti apod. (45).

Dále je možné na aktivity směřující k alternativnímu řešení trestních věcí nahlížet ve dvou rovinách. V rámci **alternativ uvnitř systému trestního práva** lze vymezit hmotněprávní a procesní alternativy. *Hmotněprávní alternativy* zahrnují alternativní tresty a alternativy k potrestání v možné kombinaci s ochrannými opatřeními. Mezi *procesní alternativy* k standardnímu trestnímu řízení patří tzv. odklony v trestním řízení (diversion), jejichž uplatnění umožňuje zejména zrychlení a zjednodušení trestního řízení bez následné stigmatizace pachatele a rychlejší poskytnutí satisfakce oběti trestné činnosti. Mezi **alternativní postupy stojící mimo systém trestního práva**, které směřují k řešení trestních věcí patří zejména *mediace* a ujednání v rámci ní dosažená (28).

Alternativní tresty a opatření představují prolnutí preventivní a represivní stránky kontroly trestné činnosti, při nichž je kladen důraz především na individuální resocializaci a rehabilitaci pachatele trestného činu (29). Tyto instituty byly a doposud jsou určeny pro pachatele méně závažných trestných činů. Jejich zavádění od poloviny 20. století do praktického života je i po právním zakotvení relativně dlouhodobým a obtížným procesem. Orgány, na nichž spočívá těžiště trestní politiky státu, mají často k alternativním trestům a opatřením ambivalentní postoje. Nejzdrženlivější bývá u policejních příslušníků, nejvstřícnější u probačních a sociálních pracovníků. Tato skutečnost může pochopitelně bránit úzké součinnosti těchto orgánů, která je na tomto místě mimořádně potřebná (19).

Hlavní důvody, pro které je nutno usilovat o ukládání alternativních sankcí a opatření, nutno spatřovat v tom, že převýchova odsouzeného je vykonávána v rámci společnosti bez zpretrhání jeho sociálních vazeb s prostředím, ve kterém žije. Další jejich předností je umožnění podstatně vyšší individualizace trestu při zohlednění osobnosti a vlastností jedince. Nelze ani pominout, že přinášejí podstatně menší finanční náklady na jejich výkon. Realizací většiny alternativních trestů a postupů je pověřena Probační a mediační služba

ČR. Ve sféře postihu drogových deliktů má alternativní řešení významné uplatnění, zvláště v trestních věcech osob užívajících omamné a psychotropní látky (19, 29).

V následujícím textu bych se ráda alespoň okrajově zmínila o konkrétním pojetí alternativ vykonávaných v rámci Probační a mediační služby ČR, které mohou být ukládány mimo jiné i pachatelům trestné činnosti spojené s drogami.

1.3.1. Restorativní justice

Na otázky, v čem spočívá podstata alternativ, k čemu jsou vlastně alternativou a zda jsou skutečně alternativou, nabízí odpověď paradigma restorativní neboli obnovující justice (restorative justic). Toto pojetí spravedlnosti nepředstavuje autonomní nebo konkurenční model k tradičnímu retributivnímu systému trestní justice (retributive justic), jedná se spíše o vzájemné ovlivňování a prolínání obou modelů (11).

Koncepce restorativní justice je založena na předpokladu, že trestný čin je poškozením konkrétních osob a vztahů, spíše než pouhé překročení zákona, kterým byl porušen veřejný zájem. Chápe trestný čin jako sociální událost, která zasáhla do života lidí příslušné komunity a při řešení jeho následků je třeba vzít v úvahu zájmy a potřeby pachatele, oběti a společnosti. V současnosti je restorativní justice často definována třemi pilíři: újmy a potřeby, závazky a povinnosti, angažovanost a účast (11, 47).

1.3.2. Alternativní opatření ve fázi před vynesením rozsudku

☐ Náhrada vazby dohledem (§ 73 TrŘ)

Je-li dán důvod vazby, může orgán rozhodující o vazbě v zákonem stanovených případech ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu. Institut náhrady vazby dohledem je uplatňován v případech, kdy s ohledem na osobu obviněného a povahu případu lze účelu vazby dosáhnout dohledem probačního úředníka. Obviněný je povinen podrobit se případným omezením stanoveným ve výroku rozhodnutí. Pokud obviněný neplní uložené povinnosti a trvají-li důvody vazby, je opět rozhodnuto o vazbě **(8, 32)**.

☐ Podmíněné zastavení trestního stíhání (§ 307 TrŘ)

Při využití této formy odklonu od tradičního způsobu trestního řízení dochází k pozastavení trestního stíhání na zkušební dobu od 6 měsíců až 2 let. Pokud obviněný stanovenou zkušební dobou úspěšně projde a splní i případně uložené přiměřené omezení či povinnosti, celá věc je skončena vydáním rozhodnutí o jeho osvědčení se. V opačném případě je rozhodnuto, že trestní řízení dále pokračuje obvyklým způsobem. Využití tohoto institutu nelze nárokovat, o jeho uplatnění rozhoduje výhradně soud a v přípravném řízení státní zástupce **(33, 45)**.

☐ Narovnání (§ 309 TrŘ)

Za předpokladu splnění více specifických podmínek má soud nebo státní zástupce možnost pravomocně zastavit trestní stíhání. Narovnání se liší od institutu podmíněného zastavení trestního stíhání především tím, že po jeho schválení je celá věc skončena a obviněnému již není stanovena žádná zkušební lhůta, ve které by se musel osvědčit. Jeho uplatnění je navíc vázáno souhlasem poškozeného **(15, 45)**.

1.3.3. Druhy alternativních trestů a postupů ve fázi po vynesení rozsudku

☐ Podmíněné upuštění od potrestání s probačním dohledem (§ 26 TrZ)

V tomto případě se nejedná o klasický alternativní trest, ale o alternativu k potrestání. Soud může, za stejných podmínek jako při uplatňování institutu upuštění od potrestání (§ 24 TrZ), rozhodnout o podmíněném upuštění od potrestání s probačním dohledem, pokud považuje za nutné, aby chování pachatele bylo určitou dobu sledováno. Zkušební doba, po kterou je vykonáván dohled, může dosáhnout délky až jednoho roku. Soud obvykle pachateli rovněž uloží povinnost nahradit způsobenou škodu či některé z tzv. přiměřených omezení či povinností, které mu mají napomoci vést řádný život (8, 45).

☐ Podmíněné odsouzení (§ 58 - § 60 TrZ)

Soud může využít tohoto institutu při podmíněném odložení výkonu trestu odnětí svobody, který nepřesáhl dva roky. V případě podmíněného odsouzení je zkušební doba stanovena na jeden rok až pět let. Odsouzenému mohou být uložena přiměřená omezení a povinnosti či povinnost náhrady škody, kterou trestným činem způsobil (34, 45).

☐ Podmíněné odsouzení s dohledem (§ 60a TrZ)

Tento institut může soud uložit v případě trestného činu, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřesahuje tři roky a pokud zároveň vysloví nad pachatelem dohled nebo mu současně uloží přiměřené omezení a povinnosti. Zkušební doba u podmíněného odsouzení s dohledem je stanovena na jeden až pět let (8, 15).

☐ Obecně prospěšné práce (§ 45 TrZ)

Trest obecně prospěšných prací (dále OPP) je v našem trestním právu zaveden od 1. ledna roku 1996 a za svojí existenci se stal mediálně nejpopulárnějším alternativním trestem. Podle některých autorů představuje trest OPP po trestu odnětí svobody druhý nejpřísnější trest, který lze podle platného trestního zákona v ČR uložit (24, 45).

Výkon trestu OPP je upraven v § 335 - § 340b TrŘ. Soud může trest obecně prospěšných prací uložit za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let a není-li třeba vzhledem k povaze spáchaného trestného činu uložit trest jiný (33).

Trest OPP má univerzální podobu, tzn. může být uložen samostatně i vedle jiného trestu, zároveň může soud po dobu jeho výkonu uložit přiměřená omezení a povinnosti. Tento trest je ukládán především těm, kteří se vůči společnosti provinili poprvé anebo osobám, které páchají trestnou činnost menší nebezpečnosti, ale opakovaně (24, 28).

Podstatou trestu OPP je vykonávání formou osobní a bezplatné práce odsouzeného v jeho volném čase ku prospěchu konkrétní organizace. Odsouzený má povinnost provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech. Lze je provádět jen ve prospěch obcí, státních nebo jiných neziskových institucí a zde vykonaná práce nesmí sloužit k výdělečným účelům (24).

Trest obecně prospěšných prací může soud uložit v rozsahu 50- 400 hodin u dospělých a 50- 200 hodin u mladistvých. Odsouzený je povinen tento trest odpracovat ve lhůtě jednoho roku od doby, kdy soud výkon trestu nařídí. Do této doby se nezapočítává doba, po kterou byl odsouzený v cizině, nemohl práci vykonávat pro zdravotní či jiné zákonné překážky, byl ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Při ukládání tohoto trestu soud zvažuje zdravotní způsobilost pachatele trest vykonat a v úvahu bere i vlastní stanovisko pachatele k možnosti uložení tohoto trestu. Jakmile je trest obecně prospěšných prací vykonán nebo bylo-li od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno, hledí se na pachatele, kterému byl trest uložen, jako by nebyl odsouzen (19).

V případě, že odsouzený do skončení výkonu trestu OPP nevedl řádný život nebo nevykonával ve stanovené době uložený trest, soud přemění trest OPP nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody. Za každé dvě hodiny nevykonaného trestu OPP je uložen jeden den odnětí svobody (33).

Odsouzený vykonává trest OPP v obvodu okresního soudu, ve kterém bydlí. Ze závažných důvodů má však možnost požádat soud o vykonávání trestu OPP i mimo své bydliště (např. v místě zaměstnání). Soud, do jehož působnosti spadá bydliště odsouzeného, je pak ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR pověřen nařízením a kontrolou výkonu trestu. Probační úředník dohodne s odsouzeným konkrétní místo a způsob výkonu OPP, termín zahájení prací a harmonogram jejich provádění. Toto projednání pak slouží jako podklad pro vydání usnesení a nařízení trestu (24).

□ Podmíněné propuštění (§ 61 – 64 TrZ)

Každý, kdo vykonává trest odnětí svobody, může být za splnění zákonných podmínek podmíněně propuštěn. Odsouzený je propuštěn v případě, že ve výkonu trestu prokázal polepšení a lze očekávat, že povede řádný život nebo pokud soud přijal záruku za dovršení jeho nápravy. Zásadně platí, že odsouzený může být propuštěn po výkonu poloviny uloženého trestu. V případech vyjmenovaných zákonem, v případě zvláště nebezpečných recidivistů nebo při uložení výjimečného trestu lze odsouzeného propustit až po vykonání dvou třetin uloženého trestu. Odsouzenému je stanovena zkušební doba na jeden rok až sedm let. Pokud v této době propuštěný nevede řádný život, rozhodne soud o opětovném výkonu trestu v příslušné věznici (8, 34).

□ Podmíněné propuštění s dohledem (§ 63 TrZ)

Klient je podmíněně propuštěn z výkonu trestu za stejných podmínek jako při uplatnění institutu podmíněného propuštění, zároveň je mu navíc uložen probační dohled. Soud může odsouzenému současně uložit další přiměřené omezení a povinnosti (8).

1.3.4. Léčba jako alternativa trestu

Léčba závislosti na omamných nebo psychotropních látkách jako alternativa k uložení trestu je využívána především v případech, kdy je závislost na těchto látkách základní příčinou páchaní trestné činnosti. Svůj specifický význam má v případech stíhání nedovoleného přechovávání OPL pro vlastní potřebu a trestné činnosti motivované potřebou opatrování prostředků na jejich nákup. V plném rozsahu může splnit svůj účel pouze pokud je pachatel náležitě motivován k pozitivní změně a k spolupráci při léčení. Tuto motivaci může umocnit to, že je mu poskytnuta možnost volby mezi absolvováním léčby a uložením trestu (30).

Stávající česká úprava poskytuje poměrně velké možnosti pro využití postupů počítajících s léčbou pachatelů stíhaných trestných činů. Absolvování léčení může být pro pachatele alternativou k uložení trestu, alternativou k jeho výkonu nebo může působení trestu doplňovat. Léčba může být absolvována celá nebo zčásti již před rozhodnutím v trestní věci, stejně tak jako po něm. Stejnou funkci může u osob užívajících OPL, které na nich ještě nejsou závislé, splnit stanovení povinnosti podrobit se jinému terapeutickému působení nebo absolvovat některý ze specifických programů péče o takové osoby (29).

1.3.4.1. Ochranné léčení (§ 72 TrZ)

Ochranné léčení může být alternativou k uložení trestu zejména při upuštění od potrestání podle § 25 TrZ. V takovém případě je ukládáno místo trestu s předpokladem, že tímto způsobem dojde k naplnění účelu trestu lépe než uložením některého z trestů. Obdobný účel však může splnit i při aplikaci ustanovení § 26 TrZ a soud podmíněně upustil od potrestání pachatele (29).

Soud může uložit ochranné léčení pachateli, který spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti a zároveň je jeho pobyt na svobodě nebezpečný, nebo pachateli, který se oddává zneužívání návykové látky, pokud spáchal trestný čin buď pod vlivem této návykové látky nebo v souvislosti s jejím zneužíváním. Léčba v tomto případě trvá tak dlouho, dokud to vyžaduje její účel (8).

Ochranné léčení může být uloženo formou ambulantní nebo ústavní při možné dodatečné změně formy. Základní příčinou velmi malé efektivity ochranných léčení je vnímání této léčby odsouzenými jako vnucená opatření, s nimiž se neztotožňují. Při vhodném předjednání a přípravě odsouzeného na jeho nástup však může působit pozitivně motivujícím způsobem (30).

1.3.4.2. Přiměřené omezení a povinnosti (§ 26 odst.4 TrZ)

Trestní zákon umožňuje uložení tzv. přiměřené povinnosti nebo přiměřeného omezení směřující k tomu, aby pachatel trestného činu vedl řádný život. U uživatelů drog se jedná nejčastěji o formu povinnosti léčby závislosti na návykových látkách, která není ochranným léčením. Tuto součást uloženého trestu můžeme chápat jako zpřesnění či zacílení účinku trestu směrem k individuálním potřebám klienta. Uvedené léčení je „dobrovolné“ z toho hlediska, že jeho absolvování není možné pachateli nijak vnutit. Ovšem důsledkem toho, že jej řádně neabsolvuje, je pokračování v trestním stíhání a uložení trestu (15, 30).

1.4. Probační a mediační služba ČR

Probační a mediační služba ČR (dále PMS ČR) představuje relativně novou instituci na poli trestní politiky, která vychází ze součinnosti sociální práce a práva, zejména trestního. PMS ČR je pověřena aplikací principů restorativní justice do praxe, proto je přínosné osvětlit její funkci při resocializaci pachatelů trestné činnosti (43).

1.4.1. Historie vzniku probace a mediace

Sociální práce, inspirovaná nově dostupnými informacemi, významnou měrou ovlivnila způsoby práce s pachateli trestných činů a otevřela širokou diskusi o vhodných řešeních trestné činnosti. Počátek vzniku samotné probace a mediace v České republice se váže k roku 1996, kdy usnesením vlády došlo ke zřízení pozic probačních úředníků na většině okresních a krajských soudů. Činnost těchto pracovníků byla omezena zejména na vykonávací fázi trestního řízení, ve které byla zdůrazňována kontrola chování pachatelů v průběhu zkušební doby. Zákonem č. 257/2000 Sb. byla zřízena samostatná Probační a mediační služba České republiky, která zahájila svou činnost dnem 1.1.2001, současně s účinností zákona (3, 43).

1.4.2. Organizace Probační a mediační služby ČR

Probační a mediační služba ČR je organizační složkou státu představující specializovanou sociální službu v rámci Ministerstva spravedlnosti. PMS ČR působí na celém území státu a jeho jménem provádí úkony probace a mediace ve věcech projednávaných v trestním řízení. V zájmu koncepčního a metodického ovlivňování a usměrňování činnosti PMS ČR byla zřízena Rada pro probaci a mediaci (46).

V čele Probační a mediační služby ČR stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. PMS ČR se člení na ředitelství a střediska působící v sídlech okresních soudů. Plnění a zajištění úkolů této instituce ve vztahu k soudům, státním zastupitelstvím a orgánům Policie ČR zajišťují v samostatných střediscích zaměstnanci státu ve funkcích

úředníků nebo asistentů Probační a mediační služby ČR (viz. Příloha č. 4). Probační úředníci vykonávají především odbornou činnost, probační asistenti dílčí úkony v oblasti mediace a probačních dohledů. Úředníci PMS ČR musí být vysokoškolsky vzděláni v humanitním oboru. U asistentů je požadováno středoškolské vzdělání zakončené maturitou a věk nad jednadvacet let (31, 46).

1.4.3. Poslání a cíle Probační a mediační služby ČR

Posláním PMS ČR je přispívat a asistovat při naplňování trestní spravedlnosti, především vytvářením podmínek pro uplatnění alternativních postupů v trestním řízení a zajištění efektivního výkonu alternativních trestů včetně nalezení účinné reakce na spáchaný trestný čin. Svými činnostmi PMS ČR usiluje o urovnání konfliktních stavů v souvislosti s trestním řízením a obnovení respektu ke společenským normám. Významnou součástí poslání PMS ČR je prevence a snižování rizik opakované trestné činnosti (13, 46).

Činnost PMS ČR směřuje k naplnění následujících cílů:

- **Integrace obviněného** - PMS ČR se snaží o začlenění obviněného do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který usiluje o obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, o jeho uplatnění a seberealizaci.
- **Participace poškozeného** - PMS ČR se snaží o zapojení poškozeného do procesu odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry v právní systém.
- **Ochrana společnosti** - PMS ČR přispívá k ochraně společnosti řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a zajištěním uložených alternativních trestů a opatření (3).

1.4.4. Zásady a principy činnosti Probační a mediační služby ČR

Základní zásadou je **zákonnost postupů** každého pracovníka PMS ČR při výkonu probace a mediace. **Důstojnost jednání** definuje způsob práce v souladu se základními lidskými právy a svobodami klienta respektující jeho důstojnost a autonomii. Další zásadou je **přiměřenost intervence** určující míru zásahu pracovníků PMS ČR vůči pachateli, která nesmí překročit rozsah a obsah pravomocného rozhodnutí soudu nebo státního zastupitelství. Mezi principy patří **zachování transparentnosti**, tzn. dostatečné informovanosti orgánů činných v trestním řízení o průběhu práce s klienty i poskytnutí srozumitelných informací klientům o prostředí trestního řízení. Princip **individualizace** zohledňuje klientovy individuální potřeby, zájmy a rovněž okolnosti případu. PMS ČR usiluje o **včasnost intervence**, tzn. kontakt s klienty v co nejranější fázi trestního řízení, o **vyvážený přístup** k potřebám a zájmům obviněných, poškozených i společnosti za účelem nalezení vzájemně přijatelného řešení případu. Důležitým principem je **motivace a aktivní účast klientů** při řešení následků trestné činnosti, kdy PMS ČR podporuje pachatele při hledání zdrojů a kompetencí, které mu umožní změnit dosavadní vzorce chování, jež ho přivedly do konfliktu se zákonem a poškozenému nabízí možnost stát se aktivním subjektem, který může mít vliv na podmínky a způsob vlastního odškodnění (3, 13).

1.5. Náplň činnosti Probační a mediační služby ČR

Probační a mediační služba ČR realizuje podle zákona č. 257/2000 Sb. činnosti spočívající především:

- v obstarávání podkladů k osobě obviněného a jeho rodinnému i sociálnímu zázemí,
- ve vytváření podmínek pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, nebo pro schválení narovnání, zejména projednání a uzavření dohody mezi obviněným a poškozeným o náhradě škody, nebo dohody o narovnání, případně podmínek pro další takové procesní postupy či tresty nespojené s odnětím svobody,

- ve vykonávání dohledu nad chováním obviněného v případech, kdy bylo rozhodnuto o nahrazení vazby probačním dohledem,
- ve vykonávání dohledu nad chováním obviněného v případech, kdy byl dohled uložen, ve sledování a kontrole obviněného v průběhu zkušební doby, v kontrole výkonu dalších trestů nespojených s odnětím svobody, včetně trestu obecně prospěšných prací, ve sledování výkonu ochranných opatření,
- ve sledování a kontrole chování odsouzeného v průběhu zkušební doby v případech, kdy bylo rozhodnuto o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody (46).

PMS ČR věnuje zvláštní péči mladistvým obviněným a osobám ve věku blízkém věku mladistvých, přispívá k ochraně práv osob poškozených trestnou činností, ke koordinaci sociálních a terapeutických programů práce s obviněnými, zejména jedná-li se o mladistvé a uživatele omamných a psychotropních látek (31, 46).

1.5.1. Činnost Probační a mediační služby ČR v trestním řízení

Pracovníci služby mají možnost aktivně vstupovat do celého procesu trestního řízení. (viz Příloha č. 5). Z hlediska praktického postupu práce PMS ČR hraje významnou roli skutečnost, zda již bylo ve věci soudem nebo státním zástupcem rozhodnuto. Obecně je více kladen důraz na snahu o zvýšení počtu trestních věcí skončených v co nejranějším stadiu trestního řízení (29).

Ve stadiu řízení před rozhodnutím pracuje PMS ČR převážně s dobrovolnými klienty. Činnosti služby směřují k podpoře a motivaci klienta řešit následky trestného činu. Jedná se především o mediační zprostředkování řešení konfliktu mezi obviněným a poškozeným. Základní formou probačních činností v této fázi je shromažďování informací o osobě obviněného pro účely zprávy o jeho aktuální životní situaci, tzv. “probační zprávě před rozhodnutím” a vytvoření podmínek pro uložení některé z možných alternativ nespojených s odnětím svobody (13).

V rámci trestního řízení po vydání pravomocného rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, je činnost PMS ČR zaměřena na zajištění efektivního způsobu kontroly uložených alternativních trestů a opatření a na individuální práci s odsouzenými, kterým byl po dobu trvání zkušební doby zároveň uložen dohled či jiná přiměřená omezení nebo povinnosti (3).

Pracovník PMS ČR by měl sehrávat klíčovou koordinační roli, měl by mít přehled o potenciální poptávce a nabídce služeb v daném regionu (29).

1.5.2. Mediace (§ 2 odst.2 zákona o PMS)

Mediační programy v trestní justici se v Evropě začínají uplatňovat od konce 70. let dvacátého století. Inspirace přichází ze severoamerického kontinentu, zejména Kanady, ale také z Austrálie a Nového Zélandu. Mediací se podle zákona o PMS rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediace je pro zúčastněné dobrovolná, lze ji však provádět jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného. Může probíhat formou přímých setkání zúčastněných osob či zprostředkovaně přes osobu mediátora (3, 30).

1.5.3. Probace (§ 2 odst.1 zákona o PMS), probační dohled

Pojem probace (latinsky probare) znamená zkoušení, ověřování. První zmínky o vzniku institutu probace se objevují v polovině 19. století v USA a za zakladatele je považován John Augustus. Na evropském kontinentu se probace objevuje koncem 19.století úzce spojená s dobrovolnickou a charitativní péčí o osoby propuštěné z výkonu trestu. V Evropě je za zemi s nejdelší tradicí probace považováno Nizozemsko. V obecné rovině se probací rozumí soubor činností a služeb prováděných v rámci trestního řízení nebo v bezprostřední souvislosti s ním. Jedná se o individuální práci úředníka PMS ČR s klientem - obviněným nebo odsouzeným - formou pravidelného osobního kontaktu. Spolupráce s probačním pracovníkem je pro odsouzeného povinná. Tato probační činnost v sobě zahrnuje prvky

kontroly, pomoci a psychosociálního vedení. Široké možnosti využití probace otevírá v našich podmínkách rozsáhlá škála alternativních trestů a opatření (3, 29).

Podstatou probačního dohledu je metoda převýchovy a pozitivního ovlivňování chování obviněného, která zahrnuje mimo jiné vytvoření předpokladů k znovuzачlenění pachatele do společnosti (13).

1.5.4. Parole

Parole je „mostem mezi uvězněním a návratem odsouzeného do společnosti“. Tímto termínem je označován zmíněný institut podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem, který vykonává pověřené středisko PMS ČR. Spolupráce střediska s odsouzeným se odehrává před jeho potenciálním propuštěním i po podmíněném propuštění, v rámci kterého je mu uložen dohled (36).

1.5.5. Probační resocializační programy

Zákonná úprava alternativních způsobů řešení trestních věcí je prvním krokem, který byl již učiněn. Aby však měla platná právní úprava smysl, musí následovat druhý krok, kterým je institucionální zajištění podmínek pro praktické uplatňování těchto zákonných možností - vedle Probační a mediační služby ČR se jedná o systém speciální terapeutické péče o osoby užívající drogy a širokou nabídku probačních resocializačních programů určených těmto osobám. Zvláštní pozornost by přitom měla být věnována mladistvým a osobám užívajícím drogy. Většina těchto programů je prozatím věnována mladistvým pachatelům ve smyslu zákona o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb., mezi nimi i osobám užívajícím drogy. (viz Příloha č. 6). V zahraničí již existuje širší škála probačních programů specificky konstruovaných pro dospělé pachatele závislé na návykových látkách. Příkladem může být anglický program Think First, který pracuje s účastníky ve skupinách během 22 dvouhodinových lekcí (29, 14).

Významnou prioritou probační práce je činnost směřující k sociální reintegraci pachatelů trestných činů. Funkci probačních programů může splnit i povinnost podrobit se

určitým specifickým programům, vedle léčby závislosti se jedná i o výcvik pracovní kvalifikace, programy sociálního výcviku nebo psychologického poradenství. Tyto psychosociální služby by měly patřit mezi úhelné kameny systému reakce na spáchaný trestný čin. Účelem těchto programů je zejména pomoc při řešení obtíží a problémů, které komplikují zdravý vývoj pachatele, výkon jeho sociálních rolí a úspěšnou socializaci (29).

Cílená práce s uživateli drog se stává nepostradatelným prvkem komplexního systému psychosociálních služeb a léčby těchto osob. Tento systém by se do budoucna měl vytvořit prostřednictvím specializovaných oddělení PMS (9).

1.5.6. Spolupráce Probační a mediační služby ČR s ostatními institucemi

Podle zákonné úpravy PMS ČR spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení, jejichž případnými pokyny je ve své činnosti vázána. Při všech svých aktivitách PMS ČR postupuje, je-li to účelné, v součinnosti s orgány sociálního zabezpečení, školami a školskými zařízeními, zdravotnickými zařízeními, s registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, zájmovými sdruženími občanů, nadacemi a dalšími institucemi sledujícími humanitární cíle. V případě potřeby tuto součinnost koordinuje z hlediska využití probace a mediací v trestním řízení. Při výkonu své působnosti úzce spolupracuje s orgány, kterým přísluší výkon sociálně-právní ochrany dětí a poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi občanům společensky nepřízpůsobeným. V souvislosti s probací a mediací jsou pracovníci služby oprávněni obracet se na státní orgány a právnické i fyzické osoby s dožádáním o sdělení potřebných údajů (31, 46).

Výše uvedené zahrnuje i specifika v rámci práce s klienty dopouštějících se trestné činnosti spojené s drogami. (viz Příloha č. 2)

2. CÍL PRÁCE

Bakalářská práce má dvě části.

Cílem teoretické části práce je prostřednictvím dostupných zdrojů objasnit problematiku trestné činnosti související s drogami spolu s možnostmi resocializace osob z těchto trestných činů obviněných.

Cílem výzkumné části práce je zhodnotit činnost střediska Probační a mediační služby ČR v Českých Budějovicích v kontextu resocializace osob odsouzených za trestné činy spojené s drogami.

Dílčí cíle:

- 1) Zjistit úspěšnost vykonávání trestu obecně prospěšných prací pachatelů závislých na návykových látkách.
- 2) Zhodnotit počet klientů evidovaných Probační a mediační službou ČR v rámci výkonu trestu OPP, kteří byli odsouzeni za trestné činy spojené s drogami.
- 3) V rámci středisek Probační a mediační služby ČR zmapovat resocializační programy, které jsou určeny pachatelům závislým na návykových látkách.

Po nastudování odborné literatury byl zvolen kvalitativní výzkum, a z tohoto důvodu lze hypotézu stanovit až v závěru práce.

3. METODIKA

3.1. Metodický postup

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila formu kvalitativního výzkumu, v první části realizovaného technikou obsahové analýzy dat. Jednalo se o tzv. nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Výzkum spočíval v rozboru dokumentace vedené na středisku PMS ČR v Českých Budějovicích, při kterém jsem získávala informace ze spisů klientů, jimž byl uložen trest obecně prospěšných prací. Ze základního souboru byla náhodným stratifikovaným výběrem provedena selekce výběrového souboru. Podle Dismana (2) se tento výběr tvoří tak, že je populace rozdělena do homogenních skupin podle určitého jasného kritéria a jedinci jsou z těchto skupin do vzorku vybírání náhodně. Sběr dat byl uskutečněn od ledna do března roku 2008.

Druhou použitou technikou je sekundární analýza dat. Při této metodě analýzy dokumentů jsem k vyhodnocení použila statistické údaje a materiály střediska PMS ČR v Českých Budějovicích.

3.2. Charakteristika zkoumaného souboru

Základní soubor tvořili klienti střediska PMS ČR v Českých Budějovicích, kterým byl uložen trest obecně prospěšných prací. Jako zkoumaný soubor bylo vybráno dvanáct z těchto klientů. Základní podmínkou pro výběr bylo uložení trestu obecně prospěšných prací a zároveň porušení § 247 TrZ (trestný čin krádeže) nebo § 187 TrZ, § 187a TrZ (trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů). Selekce byla zaměřena na tři skupiny klientů. Na klienty, kteří porušují drogovou legislativu, poté na ty, kteří byli odsouzeni za trestný čin krádeže a zároveň se přiznali ke své závislosti na OPL, a pro dokreslení situace byli vybráni klienti odsouzení za trestný čin krádeže bez závislosti na návykové látce.

Při sekundární analýze dat byly vyhodnocovány statistiky a výroční zprávy PMS ČR.

4. VÝSLEDKY

V této kapitole jsou uvedeny poznatky a informace získané z dokumentace klientů PMS ČR v Českých Budějovicích, kteří jsou zde evidováni v souvislosti s výkonem trestu obecně prospěšných prací. Vzhledem k tomu, že problematika užívání drog je velmi citlivé téma, po dohodě s pracovníky PMS ČR byla zvolena právě tato technika sběru dat. Jména a totožnost klientů jednotlivých kasuistik nejsou v rámci mlčenlivosti a ochrany osobních údajů uvedena.

Následující část kapitoly doplňuje problematiku resocializace pachatelů drogové trestné činnosti prostřednictvím statistických údajů a materiálů střediska PMS ČR v Českých Budějovicích.

4.1. Kasuistiky klientů Probační a mediační služby ČR

Kasuistika č. 1

Klientka Z. K. narozena v roce 1982 byla trestním příkazem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 27.9.2005 odsouzena k 180 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e) trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 1.11.2005.

Paní Z. K. v prodejně Second Hand odcizila bundu šedé barvy v hodnotě 146,- Kč, čímž soukromému podnikateli „O. J.- obchodní činnost“ způsobila škodu v této výši. Tohoto jednání se dopustila, přestože trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 17.3.2003, byla kromě jiného odsouzena i za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. a) trestního zákona k trestu odnětí svobody v délce šest měsíců podmíněně odloženého na zkušební dobu osmnácti měsíců. Jedná se o klientku, která pracovníkovi PMS ČR potvrdila svou závislost na návykových látkách.

Okresní soud v Č. Budějovicích vydal 13.1.2006 usnesení, na jehož základě bude odsouzená vykonávat svůj trest obecně prospěšných prací ve prospěch Občanského sdružení Háječek formou pomocných a úklidových prací.

Dne 16.1.2006 pracovník PMS ČR telefonicky kontaktoval K - centrum Háječek. Zaměstnancem organizace mu bylo sděleno, že odsouzená již do organizace nastoupila k výkonu trestu OPP.

Dne 8.3.2006 byl paní Z. K. jejím ošetřujícím lékařem vystaven doklad o pracovní neschopnosti s platností do 17. 5. 2006. Klientka pracuje jako dělnice a není po tuto dobu schopna práce ani výkonu trestu OPP.

Dne 23.6.2006 se pracovník PMS ČR telefonicky informoval, zda odsouzená plní uložený trest obecně prospěšných prací. Podle sdělení o.s. Háječek má paní Z. K. odpracováno 56 hodin svého trestu OPP.

Dne 23.11.2006 se pracovník PMS ČR opět telefonicky spojil s K - centrem Háječek a zjistil, že odsouzená má odpracováno již 83 hodin svého trestu obecně prospěšných prací.

Občanské sdružení Háječek dne 28.11.2006 zaslalo na středisko PMS ČR potvrzení, že paní Z. K. odpracovala 99 hodin z celkového počtu 180 hodin trestu OPP.

Od 30.11.2006 byla odsouzená hospitalizována v Psychiatrické léčebně Červený Dvůr z důvodu své závislosti na návykových látkách. Předpokládaná doba léčby byla stanovena na tři až šest měsíců.

Středisko PMS ČR zaslalo do Psychiatrické léčebny dopis s dotazem, kdy byla odsouzená propuštěna z léčby v tomto zařízení. Z Červeného Dvora přišla obratem odpověď, že doba hospitalizace trvala od 30.11.2006 do 20.2.2007.

Dne 2.7.2007 se při osobní návštěvě K - centra Háječek pracovník PMS ČR zajímal, zda odsouzená plní uložený trest OPP. Zde mu bylo sděleno, že paní Z. K. byla v organizaci naposledy 28.5.2007 a k tomuto datu má odpracováno 103 hodin z celkového počtu 180 hodin trestu obecně prospěšných prací.

Od 26.7.2007 byla odsouzená hospitalizována v Psychiatrické léčebně Dobřany až do 14.11.2007. Dále po dobu od 14.11.2007 až do 17.1.2008 a od 1.2.2008 do 6.2.2008 byla

klientka PMS ČR hospitalizována na Oddělení následné péče v Nemocnici České Budějovice, a.s.

Dne 14.2.2008 podala odsouzená k Okresnímu soudu v Č. Budějovicích žádost o upuštění od výkonu trestu obecně prospěšných prací ze zdravotních důvodů. Jednalo se o trest uložený trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 27.9.2005. Po odpracování 108 hodin trestu OPP utrpěla klientka těžká poranění páteře a dolních končetin a dne 10.7.2007 se stala plně invalidní. Není tedy schopna, pro změnu svého zdravotního stavu, která je trvalá, dopracovat trest obecně prospěšných prací.

Dne 20.3.2008 Okresní soud v Českých Budějovicích ve věci paní Z. K. upustil od výkonu trestu obecně prospěšných prací ze zdravotních důvodů podle § 340a odst.1 trestního řádu.

Závěr:

Odsouzená Z. K., která se přiznala k závislosti na OPL, odpracovala 108 hodin z celkového počtu 180 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací. Poté klientka utrpěla těžká poranění a stala se plně invalidní. V trestní věci paní Z. K. Okresní soud v Č. Budějovicích upustil od výkonu trestu obecně prospěšných prací ze zdravotních důvodů.

Kasuistika č. 2

Paní M. B. narozena v roce 1984 byla rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.7.2006 odsouzena k 300 hodinám trestu obecně prospěšných prací. V hlavním líčení došlo k odsouzení paní M. B. za trestný čin krádeže podle § 247 odst.1, písm. e) trestního zákona. Rozsudek nabyl právní moci dne 12.7.2006. V tomto případě se klientka PMS přiznala ke své závislosti na OPL a substituční subutexové léčbě.

Odsouzená v supermarketu Vesna odcizila zboží, které uschovala do černé plátěné tašky a bez zaplacení pronesla prostorem pokladny, čímž způsobila firmě „Jednota spotřební

družstvo, České Budějovice“ škodu v celkové výši 125,- Kč. Tohoto jednání se dopustila přesto, že rozsudkem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 12.11.2003 byla odsouzena mimo jiné pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), písm. b) trestního zákona k souhrnnému trestu odnětí svobody s dohledem v trvání tří let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř let. Zkušební doba končila dnem 13.5.2007, za současného zrušení výroku o trestu z rozsudku Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 11.4.2003.

Dne 29.8.2006 byla odsouzené zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu obecně prospěšných prací.

Dne 14.9.2006 se paní M. B. osobně dostavila na středisko PMS ČR k přípravě podkladů pro vydání usnesení o výkonu trestu OPP. Zároveň zde byla poučena o trestu OPP. Odsouzená je v současné době nezaměstnaná, pracuje jen při příležitostných brigádách. Vyjma toho, že trpí Hepatitidou typu C, se u ní jiné omezení ve výkonu trestu OPP neobjevilo.

Dne 19.9.2006 bylo Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno usnesení, které informovalo PMS ČR o tom, že odsouzená bude svůj trest obecně prospěšných prací vykonávat ve prospěch Občanského sdružení Háječek formou pomocných a úklidových prací.

Podle telefonického sdělení z o.s. Háječek ze dne 2.11.2007 má odsouzená odpracováno 123 hodin z celkového počtu 300 hodin trestu OPP.

Vzhledem k tomu, že roční lhůta pro výkon trestu obecně prospěšných prací již uplynula, zaslal pracovník PMS ČR k Okresnímu soudu v Č. Budějovicích dne 7.11.2007 návrh na přeměnu nevykonaného trestu OPP ve výši 177 hodin na trest odnětí svobody.

Dne 29.11.2007 dorazilo na PMS ČR oznámení, že dne 19.12.2007 se u Okresního soudu v Č. Budějovicích bude konat veřejné zasedání o návrhu na přeměnu trestu obecně prospěšných prací odsouzené M. B. V současné době PMS ČR čeká na zaslání vyrozumění o veřejném zasedání v trestní věci klientky M. B.

Závěr:

Odsouzená M. B., která přiznala užívání a svou závislost na drogách, odpracovala 123 hodin z celkového počtu 300 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací. Z důvodu uplynutí roční lhůty pro výkon trestu OPP navrhl pracovník PMS ČR přeměnu nevykonaného trestu na trest odnětí svobody. U Okresního soudu v Č. Budějovicích se již konalo veřejné zasedání o návrhu na přeměnu trestu OPP odsouzené. V současné době PMS čeká na zaslání vyrozumění o veřejném zasedání v trestní věci klientky M. B.

Kasuistika č. 3

Pan F. M. narozen v roce 1982 byl rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 2.6.2005 odsouzen k 350 hodinám trestu obecně prospěšných prací, za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e), odst. 2 trestního zákona. Dále bylo odsouzenému podle § 45 odst. 1 trestního zákona uloženo, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou svým trestným činem způsobil. Rozsudek nabyl právní moci dne 2.6.2005. Pan F. M. se doznal k tomu, že je závislý na návykových látkách.

Klient se v podvodném úmyslu neoprávněně vybrat finanční hotovost a použít ji pro svou potřebu naučil podpis pana M. M., majitele sporožirového účtu České spořitelny, a.s. Odsouzený po předložení a podepsání výběrového pokladního dokladu jménem M. M. vybral ze sporožirového účtu u různých poboček České spořitelny v jižních Čechách finanční hotovost v celkové výši 59.500,- Kč, čímž způsobil M. M. škodu v této výši. Takového jednání se dopustil přesto, že byl odsouzen, mimo jiné rozsudkem Okresního soudu v Č. Budějovicích, ze dne 13.9.2002, který nabyl právní moci 5.10.2002, pro trestný čin krádeže spáchaný formou spolupachatelství a trestný čin porušování domovní svobody. V tomto případě Okresní soud v Č. Budějovicích upustil od uložení souhrnného trestu

vzhledem k souhrnnému trestu, který byl uložen Okresním soudem v Č. Budějovicích dne 12.6.2002.

Dne 25.7.2005 byla odsouzenému zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu OPP na adresu, kterou uvedl. Obálka se vrátila zpět na středisko PMS ČR s tím, že na uvedené adrese se osoba nezdržuje.

Dne 17.8.2005 se pracovník PMS ČR telefonicky spojil s panem F. M., který mu přislíbil, že na středisko PMS osobně dorazí dne 22.8.2005.

Vzhledem k tomu, že se klient ve smluvený termín nedostavil, byla dne 23.8.2005 klientovi opětovně zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu OPP.

Odsouzený dne 8.9.2005 osobně přišel na středisko PMS ČR. Zde sdělil, že je v současné době zaměstnán v Café - Levis. Dále uvedl, že již byl poučen o trestu OPP a v této souvislosti dostal kontakt na Jihočeské divadlo, kde by chtěl svůj trest OPP odpracovat.

Dne 9.9.2005 bylo Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno usnesení, na jehož základě bude odsouzený vykonávat svůj trest obecně prospěšných prací ve prospěch Jihočeského divadla formou pomocných a úklidových prací.

Dne 3.10.2005 Policie ČR telefonicky kontaktovala PMS ČR s oznámením, že odsouzený je ve zkráceném řízení stíhán za další krádeže. Navíc podle sdělení Jihočeského divadla, odsouzený do této doby v jejich organizaci neodpracoval ani hodinu z uloženého trestu OPP.

Dne 4.1.2006 klient F. M. při osobní konzultaci přislíbil, že bude opět kontaktovat Jihočeské divadlo k započetí výkonu uloženého trestu OPP.

Dne 8.2.2006 navázal pracovník PMS ČR telefonický rozhovor s odpovědnou osobou České spořitelny, a.s. Ta mu sdělila, že Česká spořitelna, a.s., odškodnila poškozeného pana M. M. a odsouzený bude tedy vzniklou škodu splácet této instituci.

Dne 24.4.2006 se klient sám neohlášeně dostavil na středisko PMS ČR a při konzultaci slíbil, že již začne svůj trest OPP odpracovávat. Zároveň zde byl poučen o roční lhůtě stanovené pro výkon trestu obecně prospěšných prací.

Podle telefonického sdělení Jihočeského divadla ze dne 22.6.2006, odsouzený stále ještě nenastoupil k výkonu uloženého trestu OPP.

Dne 14.7.2006 se pracovník PMS ČR telefonicky dotazoval, zda již odsouzený začal plnit uložený trest OPP. Zaměstnanec Jihočeského divadla uvedl, že se pan F. M. od 5.7.2006 do 3.11.2006 nachází v Psychiatrické léčebně Červený Dvůr.

Dne 6.11.2006 odsouzený dorazil na středisko PMS ČR se sdělením, že již ukončil léčbu a svůj trest OPP chce odpracovat pro Veřejné služby Č. Budějovice. V Jihočeském divadle, z důvodu neplnění pracovních povinností, nemají již o jeho výkon trestu OPP zájem.

Okresní soud v Č. Budějovicích vydal dne 20.11.2006 opatření k původnímu usnesení, které ruší výkon trestu OPP odsouzeného F. M. ve prospěch Jihočeského divadla. Trest OPP ve výši 350 hodin bude odsouzený vykonávat ve prospěch Veřejných služeb Č. Budějovice formou pomocných a úklidových prací.

Dne 14.3.2007 má klient F. M., podle telefonického sdělení zaměstnance Veřejných služeb, odpracováno 44 hodin z celkového počtu 350 hodin OPP.

Odsouzený se bez vážných příčin vyhýbal vykonání trestu OPP, proto pracovník PMS ČR podal dne 5.4.2007 návrh na přeměnu nevykonaného trestu obecně prospěšných prací uloženého rozsudkem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 6.2.2005 na trest odnětí svobody.

Dne 28.5.2007 Okresní soud v Č. Budějovicích ve veřejném zasedání v trestní věci odsouzeného F. M. pro trestný čin krádeže rozhodl o přeměně trestu OPP ve výši 306 hodin na trest odnětí svobody v trvání 153 dní. Podle § 39a odst. 2, písm. b) trestního zákona byl odsouzený k výkonu trestu zařazen do věznice s dozorem.

Závěr:

Pan F. M., který se přiznal ke své závislosti na návykových látkách, odpracoval 44 hodin z celkového počtu 350 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací. Na základě návrhu PMS ČR byl zbytek nevykonaného trestu OPP ve výměře 306 hodin odsouzenému Okresním soudem v Č. Budějovicích přeměněn na trest odnětí svobody v trvání 153 dní ve věznici s dozorem.

Kasuistika č. 4

Pan D. F. narozen v roce 1976 byl rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 5.8.2004 odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce šesti měsíců za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e) trestního zákona. Pro výkon trestu byl odsouzený zařazen do věznice s dozorem. Rozsudek nabyl právní moci dne 25.8.2004.

Odsouzený D. F. odcizil jeden kus brýlí v hodnotě 50,- Kč, ke škodě „OD Kaufland ČR, v.o.s.“. Takového jednání se dopustil přesto, že byl trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 18.2.2003 uznán vinným ze spáchání trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e). Pan D. F. byl odsouzen, za tento a za stávající trestný čin výtržnictví, trestný čin útoku na veřejného činitele a trestný čin podpory propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v délce dva roky a šest měsíců. Odsouzený se přiznal, že z důvodu své závislosti na OPL dochází do substituční subutexové léčby.

Pan D. F. se v této trestní věci odvolal ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, který ve veřejném zasedání konaném dne 24.11.2004 zrušil napadený rozsudek ze dne 5.8.2004 ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu. Krajský soud v Č. Budějovicích znovu

rozhodl tak, že obžalovanému D. F. při nezměněném výroku o vině uložil trest obecně prospěšných prací ve výměře 80 hodin.

Dne 5.1.2005 se klient osobně dostavil na středisko PMS ČR k projednání podmínek výkonu trest obecně prospěšných prací. Zde sdělil, že je nezaměstnaný a práci může vykonávat bez omezení. Dále se s pracovníkem PMS ČR předběžně domluvil, že svůj trest OPP vykoná ve prospěch o.s. Háječek

Okresním soudem v Č. Budějovicích bylo dne 6.1.2005 vydáno usnesení, na jehož podkladě bude odsouzený D. F. vykonávat svůj trest obecně prospěšných prací ve prospěch Občanského sdružení Háječek formou pomocných a úklidových prací.

Na středisko PMS ČR byl zaslán rozsudek Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 11.1.2005, kterým byl pan D. F. opět odsouzen za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e) trestního zákona. Rozsudek nabyl právní moci 25.4.2005. Klient byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce šestnácti měsíců ve věznici s dozorem. Pan D. F. se v této trestní věci opět odvolal ke Krajskému soudu v Č. Budějovicích. Krajský soud rozhodl, že při nezměněném výroku o vině obžalovanému ukládá trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců ve věznici s dozorem.

Podle telefonického sdělení o.s. Háječek ze dne 22.6.2006 klient do organizace v souvislosti výkonu trestu OPP vůbec nenastoupil ani ji jinak nekontaktoval.

Dne 13.7.2006 vyšší soudní úřednice Okresního soudu v Č. Budějovicích pracovníkovi PMS ČR sdělila, že odsouzený D. F. nastoupil dnem 24.6.2005 trest odnětí svobody ve výměře osmi měsíců. Předpokládaný konec výkonu trestu je dne 23.2.2006.

Dne 11.10.2006 se pracovník PMS ČR telefonicky informoval, zda již odsouzený nastoupil k výkonu trestu obecně prospěšných prací. Zaměstnancem organizace mu bylo sděleno, že klient stále nemá odpracovanou ani hodinu ze svého trestu OPP ve výměře 80 hodin.

Dne 23.1.2007 se pracovník PMS ČR podle sdělení Věznice v Ostrově nad Ohří dozvěděl, že odsouzený byl v době od 23.2.2006 do 23.2.2007 ve výkonu trestu odnětí svobody v jejich zařízení.

Po návratu z výkonu trestu odnětí svobody dne 23.3.2007 klient při osobní konzultaci na středisku PMS ČR přislíbil, že svůj trest začne odpracovávat ve prospěch určené organizace. Dále zde sdělil, že je nyní v evidenci na Úřadu práce v Českém Krumlově.

Dne 26.3.2007 podle telefonického sdělení K - centra Háječek má odsouzený k tomuto datu odpracováno 13 hodin ze svého trestu OPP.

Na základě zjištění ze dne 1.10.2007, že odsouzený má stále odpracováno pouze 13 hodin z celkového trestu 80 hodin OPP, pracovník PMS ČR telefonicky kontaktoval odsouzeného a poučil o roční lhůtě trestu OPP. Ten opětovně přislíbil, že svůj trest OPP začne ihned odpracovávat.

Vzhledem k tomu, že roční lhůta již skončila, navrhl pracovník PMS ČR dne 30.10.2007 přeměnu nevykonaného trestu OPP z rozsudku Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 5.8.2004 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Č. Budějovicích ze dne 24.11.2004 na trest odnětí svobody.

Usnesením ze dne 3.1.2008 rozhodl Okresní soud v Č. Budějovicích ve veřejném zasedání o přeměně nevykonaného trestu OPP ve výměře 67 hodin odsouzeného D. F. na trest odnětí svobody v trvání 33 dní. Odsouzený byl zařazen pro výkon trestu do věznice s dozorem.

Závěr:

Pan D. F., který se přiznal ke své závislosti na drogách, odpracoval 13 hodin z celkové výměry 80 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací. Na základě návrhu PMS ČR, byl zbytek nevykonaného trestu OPP ve výměře 67 hodin odsouzenému Okresním soudem v Č. Budějovicích přeměněn na trest odnětí svobody v trvání 33 dní ve věznici s dozorem.

Kasuistika č. 5

Paní V. S. narozena v roce 1983 byla trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 17.4.2006 odsouzena k 280 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 23.5.2006.

Odsouzená neoprávněně jinému prodala omamnou látku. Nejméně v deseti případech prodávala T. P. a J. B. v baru „Dvě Růže“, kde pracovala jako barmanka, po jednom gramu sušiny rostliny cannabis sativa, a to za částku 250,- Kč. Takto od nich obdržela celkem nejméně 2.500,- Kč. Konopí seté je uvedeno v příloze 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v platném znění a k nakládání s ním je třeba zákonného přivolení, které obviněná neměla.

Dne 25.7.2006 byla odsouzená pozvána k projednání výkonu trestu OPP na 8.8.2006. V tento den se však nedostavila, ani jinak středisko PMS ČR nekontaktovala. Až 28.8.2006 klientka telefonicky přislíbila, že se dostaví 4.9.2006.

Dne 4.9.2006 pracovník PMS ČR s paní V. S. osobně projednal podmínky výkonu trestu OPP. Odsouzená uvedla, že je nezaměstnaná, pouze příležitostně jezdí pracovat brigádně do Rakouska. Chtěla by pracovat s dětmi a prý se na výkonu trestu obecně prospěšných prací domluví s Mateřskou školou v Adamově.

Dne 5.10.2006 klientka telefonicky informovala pracovníka PMS ČR, že přijde na středisko k osobní konzultaci dne 12.10.2006.

Odsouzená se dostavila až 2.11.2006, kdy pracovníkovi PMS ČR udala svou nynější adresu a uvedla, že svůj trest OPP chce odpracovat v Městské charitě v Č. Budějovicích, konkrétně v nízkoprahovém centru pro děti a mládež Srdíčko - Jírolo.

Na základě usnesení Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 7.11.2006 bude odsouzená V. S. vykonávat svůj trest OPP ve výměře 280 hodin ve prospěch Městské charity Č. Budějovice. Jako forma výkonu byly stanoveny pomocné a úklidové práce.

Dne 21.2.2007 po telefonickém rozhovoru se zaměstnancem Městské charity, pracovník PMS zjistil, že odsouzená má k tomuto datu odpracováno 185 hodin trestu OPP bez jakýchkoli problémů.

Dne 26.4.2007 při osobní návštěvě zařízení určeného k výkonu trestu OPP byl pracovník PMS informován, že klientka má již svůj trest odpracovaný v plném rozsahu.

Jako doklad o vykonání trestu OPP byla na středisko PMS ČR zaslána dohoda mezi odsouzenou V. S. a Městskou charitou. Odsouzená vykonala trest OPP v plném rozsahu 280 hodin ke dni 3.8.2007. V zařízení pomáhala při doučování a volnočasových aktivitách dětí a mládeže. Podle vyhodnocení výkonu trestu OPP je organizace s přístupem odsouzené k trestu OPP velmi spokojena.

Závěr:

Klientka V. S., odsouzená za neoprávněný prodej omamné látky, odpracovala svůj trest obecně prospěšných prací v plném rozsahu 280 hodin ve prospěch Městské Charity v Č. Budějovicích bez jakýchkoli problémů.

Kasuistika č. 6

Paní A. B. narozena v roce 1984 byla trestním příkazem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.8.2004 odsouzena k 200 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 14.9.2004.

Klientka neoprávněně nabídla přípravek obsahující omamnou psychotropní látku. Jednalo se o předání 2 ks substituční tablety Subutex v průběhu návštěvy obviněného D.T. ve Vazební věznici v Č. Budějovicích. Odsouzená tablety Subutex ukryla, zabalila do izolepy a zašila do levé vnitřní strany mezi pruhy teplákových kalhot. Subutex obsahuje účinnou látku buprenorfin, která je omamnou látkou zařazenou v příloze č. 5 zákona

č.167/1988 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v platném znění a k nakládání s ní je třeba zákonného přivolení, které obviněná neměla.

Dne 14.10.2004 byla odsouzené zaslána pozvánka k osobní konzultaci podmínek trestu OPP na 21.10.2004. V tento termín se paní A. B. dostavila na středisko PMS a zde uvedla, že je nezaměstnaná a OPP může vykonávat bez omezení. Dále se s pracovníkem PMS ČR předběžně dohodla, že svůj trest obecně prospěšných prací bude vykonávat ve Veřejných službách v Č. Budějovicích.

Dne 22. 11. 2004 při návštěvě střediska PMS ČR odsouzená sdělila, že bude nastupovat jako pokladní v OD Kaufland. Pracovník PMS ČR si tedy s klientkou dohodl další termín schůzky v měsíci lednu, kdy již dojde k výběru konkrétní organizace pro výkon trestu OPP.

Dne 6.1.2005 při osobní konzultaci paní A. B. uvedla svou současnou adresu, podala zprávu o tom, že je opět vedena na Úřadu práce a vyjádřila zájem o vykonání svého trestu obecně prospěšných prací ve prospěch o.s. Koník. Téhož data 6.1.2005 bylo vydáno usnesení Okresního soudu v Č. Budějovicích, na jehož základě bude odsouzená A. B. vykonávat svůj trest OPP ve prospěch Občanského sdružení Koník v programu Hipoterapie.

Dne 21.2.2005 se pracovník PMS ČR telefonicky spojil s občanským sdružením určeným pro výkon trestu OPP. Zaměstnanec sdružení mu sdělil, že odsouzená příliš dobře neplní své pracovní povinnosti. Má zatím odpracováno pouze 11 hodin trestu OPP a sdružení již nemá zájem o výkon jejího trestu OPP.

Dne 23.2.2005 se odsouzená dostavila na středisko PMS ČR a oznámila, že si je vědoma všech důsledků případného nevykonání svého trestu OPP. Zbýlých 189 hodin by ráda odpracovala v o.s. Háječek.

Na základě tohoto oznámení bylo 24.2.2005 Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno opatření k původnímu usnesení ze dne 6.1.2005. Opatření zrušilo původní nařízení trest OPP ve prospěch Občanského sdružení Koník a zbýlých 189 hodin trestu OPP bude odsouzená vykonávat ve prospěch Občanského sdružení Háječek.

Dne 11.7.2005 podle telefonického sdělení K - centra Háječek má odsouzená odpracováno 156 hodin svého trestu OPP.

Podle písemného vyhodnocení trestu OPP od o.s. Háječek odpracovala odsouzená A. B. svůj trest OPP v plném rozsahu 189 hodin k datu 22.7.2005. Klientka s organizací spolupracovala bez jakýchkoli problémů, podílela se zejména na úklidu a údržbě prostor centra.

Závěr:

Klientka A. B., odsouzená za neoprávněné nabídnutí přípravku obsahující omamnou a psychotropní látku, odpracovala nejprve 11 hodin trestu OPP ve prospěch jednoho občanského sdružení a zbylý počet 189 hodin ve prospěch jiné organizace. Svůj trest obecně prospěšných prací tedy odpracovala v plném rozsahu 200 hodin.

Kasuistika č. 7

Pan L. K. narozen v roce 1985 byl trestním příkazem Okresního soudu v Písku ze dne 26.6.2006 odsouzen k 250 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 trestního zákona. Podle § 55 odst. 1 písm. a) trestního zákona bylo odsouzenému uloženo propadnutí věci, a to 83,7g sušené drti konopí setého. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 2.3.2007.

Jednalo se o neoprávněnou výrobu psychotropní látky. Klient L. K. na zahradě domu v Cerhonicích vypěstoval nejméně jedenáct kusů rostlin cannabis sativa. Rostliny se zde nacházely až do doby, kdy byly vydány policejnímu orgánu a bylo zjištěno, že jejich toxikománicky využitelná suchá drť o hmotnosti 86,7g obsahuje 1 301mg psychomimeticky působícího delta - 9 - THC. Konopí seté, pokud není pěstováno výlučně

k průmyslových účelům, je uvedeno v příloze č. 3 zákona č. 167/1998, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v platném znění.

Okresním soudem v Písku byl na obviněného L. K. dne 3.8.2006 vydán příkaz k zatčení, byl u něj dán důvod vazby podle § 67 písm. a) trestního řádu. Po realizaci příkazu k zatčení byl obviněnému doručen trestní příkaz, sdělen případný termín hlavního líčení a za této situace soud u obviněného důvod vazby neshledal. Bez přerušení jednání, na základě usnesení Okresního soudu v Písku, byl obviněný L. K., jehož osobní svoboda byla omezena dne 20.2.2007 propuštěn ze zadržení na svobodu dne 21.2.2007.

Dne 27.3.2007 a 13.4.2007 byla odsouzenému doporučenou poštou zaslána pozvánka k projednání trestu obecně prospěšných prací. Adresát byl v obou případech nezastižen a obálky se vrátily zpět na středisko PMS.

Dne 7.5.2007 pracovník PMS ČR opět písemně vyzval klienta k projednání podmínek výkonu trestu OPP na 18.5.2007.

Dne 17.5.2007 Policie ČR telefonicky kontaktovala středisko PMS ČR s oznámením, že odsouzený L. K. je trestně stíhán za řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu. Dále předala pracovníkovi PMS ČR kontakt na přítelkyni odsouzeného. Ta poté při rozhovoru s pracovníkem PMS ČR přislíbila, že partnerovi předá spojení na Probační a mediační službu ČR.

Přes Policii ČR a svou přítelkyni se dne 23.5.2007 klient neohlášeně dostavil na středisko PMS. Zde spolu s pracovníkem PMS ČR projednali podmínky výkonu trestu OPP a klient byl poučen o trestu OPP. Odsouzený dále sdělil, že je v současné době evidován na Úřadu práce a vyjádřil přání o postoupení svého spisu do Českého Krumlova, kde se často vyskytuje a již zde vykonával předchozí trest OPP.

Dne 14.8.2007 se na středisko PMS ČR dostavila paní K., matka odsouzeného, která pracovníkovi PMS ČR oznámila, že syn přes týden jezdí za prací do Prahy a přes víkend se zdržuje v Č. Budějovicích. Proto by byla ráda, kdyby bylo zrušeno postoupení spisu do Č. Krumlova, jelikož syn se rozešel s přítelkyní a už se na tomto místě nezdržuje. Z tohoto

důvodu bude spis postoupen zpět k Okresnímu soudu v Č. Budějovicích. V tomto okamžiku, podle sdělení vyšší soudní úřednice, byl spis Okresním soudem v Č. Krumlově vrácen k Okresnímu soudu v Písku.

Dne 16.1.2008 přišel klient na středisko k osobní konzultaci. Zde pracovníka PMS ČR informoval, že je opět nezaměstnaný a chodí pouze na brigády.

Dne 28.1.2008 Okresní soud v Č. Krumlově žádal středisko PMS ČR o sdělení, kolik hodin trestu OPP odsouzený již vykonal a kdy. Dále se dotazoval, zda nahlásil a doložil překážky, které by mu bránily ve výkonu trestu OPP, kterými odůvodnil přerušení výkonu trestu OPP.

Pracovník PMS ČR Okresnímu soudu v Č. Krumlově odpověděl: Odsouzený neodpracoval ani hodinu trestu OPP, neboť mu trest zatím nebyl nařízen vykonávat ve prospěch konkrétní organizace. V současné době PMS ČR čeká na postoupení spisu z Okresního soudu v Písku k Okresnímu soudu v Č. Budějovicích a k pověření probační činností nad výkonem trestu OPP odsouzeného L. K. ze strany Okresního soudu v Č. Budějovicích.

Závěr:

Klient L. K., odsouzený za neoprávněnou výrobu psychotropní látky, neodpracoval ani hodinu ze svého trestu obecně prospěšných prací. Odsouzenému do této doby nebyl nařízen výkon trestu OPP ve prospěch konkrétní organizace z důvodu postoupení spisu nejprve k Okresnímu soudu v Č. Krumlově a poté k Okresnímu soudu v Písku. V současné době čekají pracovníci PMS ČR na postoupení spisu k Okresnímu soudu v Č. Budějovicích.

Kasuistika č. 8

Pan T. Č. narozen v roce 1972 byl trestním příkazem Okresního soudu Českých Budějovicích ze dne 2.4.2007 odsouzen k 100 hodinám obecně prospěšných prací za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst.1 trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 21.4.2007.

Odsouzený bez povolení přechovával omamnou látku v množství větším než malém. Klient byl uznán vinným, že ve vestavěné skříni v předsíni svého pronajatého bytu v Českých Budějovicích pěstoval v květináčích celkem šest kusů rostlin cannabis sativa o výšce 30 centimetrů, které celkem obsahovaly 0,34g delta-9-THC. Konopí seté, pokud není pěstováno výlučně k průmyslovým účelům, je uvedeno v příloze č. 3 zákona č. 167/1998, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v platném znění.

Ve dnech 5.5.2007, 13.7.2007 a 27.9.2007 byla odsouzenému doporučenou poštou zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu obecně prospěšných prací. Ani jednou nebyla obálka na uvedené adrese vyzvednuta a vrátila se zpět na středisko PMS.

Dne 29.9.2007 vyšší soudní úřednice z Okresního soudu v Č. Budějovicích zaslala na středisko PMS žádost o sdělení, zda odsouzený uložený trest OPP vykonává.

Dne 2.10.2007 pracovník PMS ČR Okresnímu soudu v Č. Budějovicích odpověděl, že odsouzený je v současné době pozván na středisko na 11. 10. 2007.

Poté, co klient po přebrání pozvánky ve smluvený termín nedorazil, mu pracovník PMS ČR dne 14.11.2007 zaslal poslední výzvu k projednání podmínek trestu OPP na 22.11.2007.

Dne 14. 11. 2007 se opět Okresní soud v Č. Budějovicích zajímal, zda odsouzený již nastoupil k výkonu svého trestu OPP. Klient se k tomuto datu na středisko PMS ČR ještě nedostavil.

Dne 22.11.2007 odsouzený osobně přišel k projednání podkladů pro vydání usnesení. Pracovníkovi PMS ČR podal informace o tom, že pracuje jako operátor na tři směny, ve

zbývajícím čase může bez omezení vykonat trest OPP, nejlépe formou manuální práce. Zároveň byl poučen o trestu OPP.

Dne 6.12.2007 bylo Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno usnesení, na jehož podkladě bude odsouzený vykonávat svůj trest obecně prospěšných prací ve prospěch Obecního úřadu Roudné, formou pomocných a úklidových prací.

Dne 16.1.2008 podle telefonického sdělení z Obecního úřadu Roudné, jsou s odsouzeným domluveni na termínu výkonu trestu OPP na měsíc březen.

Závěr:

Klient T. Č., odsouzený za nedovolené přechovávání omamné látky v množství větším než malém, svůj trest OPP stále ještě vykonává. V současné době nemá pan T. Č. odpracovanou ani hodinu z uloženého trestu obecně prospěšných prací, jelikož si několikrát nevyzvedl pozvánku k projednání podmínek výkonu trestu OPP a z tohoto důvodu bylo usnesení o výkonu trestu OPP vydáno později. Poté se po vydání usnesení dohodl s konkrétní organizací, že svůj trest vykoná až v měsíci březnu.

Kasuistika č. 9

Pan T. M. narozen roku 1985 byl trestním příkazem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.3.2007 odsouzen k 200 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e) trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 30.3.2007.

Odsouzený byl uznán vinným, že v obchodním domě Globus odcizil z prodejního regálu 4 kusy velkého balení žvýkaček v hodnotě 1.188,- Kč. Odcizené zboží uschoval pod bundu a bez zaplacení pronesl prostorem pokladny, čímž firmě „Globus ČR, k.s. České Vrbné“ způsobil škodu v celkové výši 1.188,- Kč. Tohoto jednání se odsouzený dopustil přesto, že byl trestním příkazem Okresního soudu v Táboře ze dne 28.7.2005 odsouzen pro

trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. a) trestního zákona k trestu odnětí svobody na pět měsíců, jehož výkon byl odložen na zkušební dobu dvaceti měsíců.

Dne 15.5.2007 pracovník PMS ČR pozval klienta k projednání podkladů pro vydání usnesení. Navrhovaný termín osobní konzultace byl 1.6.2007.

Dne 1.6.2007 se odsouzený T. M. řádně dostavil ve smluvenou dobu. Zde uvedl, že základní manuální práci zvládá a v současné době je veden na Úřadu práce v Č. Budějovicích. Předběžně se s pracovníkem PMS ČR domluvil, že trest OPP bude vykonávat o víkendech v TJ Čtyři Dvory.

Dne 15.6.2007 byla na středisko PMS ČR zaslána žádost o sdělení, zda odsouzený vykonal trest OPP uložený trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích. V této době odsouzenému ještě nebyl trest OPP nařízen ve prospěch konkrétní organizace.

Dne 25.6.2007 bylo Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno rozhodnutí, na jehož podkladě bude odsouzený vykonávat svůj trest obecně prospěšných prací ve prospěch Obecního úřadu Hrdějovice. Jako forma výkonu trestu byly stanoveny pomocné a úklidové práce.

Podle telefonického sdělení z Obecního úřadu Hrdějovice ze dne 11.7.2007 má odsouzený odpracováno 40 hodin trestu OPP z celkového počtu 200 hodin, jak mu bylo nařízeno usnesením Okresního soudu v Č. Budějovicích.

Dne 24.9.2007 byla sepsána dohoda o realizaci výkonu trestu OPP mezi Obecním úřadem Hrdějovice a odsouzeným T. M. Klient zahájil výkon trestu OPP 27.6.2007 a práce byly dokončeny do 31.8.2007. Odsouzený podle vyhodnocení Obecního úřadu splnil v plném rozsahu trest OPP ve výměře 200 hodin. Při výkonu trestu OPP se nevyskytly žádné problémy a organizace byla s prací pana T. M. spokojena.

Závěr:

Klient T. M., odsouzený za trestný čin krádeže, odpracoval svůj trest obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin ve prospěch Obecního úřadu Hrdějovice bez jakýchkoli problémů.

Kasuistika č. 10

Pan K. T. narozen v roce 1977 byl rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 14.3.2007 odsouzen k 300 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. a) trestního zákona. Podle § 45a trestního zákona bylo obžalovanému uloženo, aby vedl řádný život a podle svých sil a možností nahradil škodu, kterou svou trestnou činností způsobil. Rozsudek nabyl právní moci dne 27.3.2007.

Odsouzený odcizil zboží v obchodním domě Macro, čímž firmě „Macro Cash&Carry ČR s.r.o.“ způsobil škodu ve výši 9.460.- Kč.

Dne 2.5.2007 byla panu K. T. zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu obecně prospěšných prací. Klient se 14.5.2007 po vynesení rozsudku dostavil na středisko PMS ČR. Zde uvedl, že je schopen pracovat bez omezení, pouze se nesmí zdržovat na slunci a že je v současné době veden na Úřadu práce. Byly s ním připraveny podklady pro vydání usnesení o výkonu trestu OPP ve prospěch organizace Háječek o.s.

Okresním soudem v Č. Budějovicích bylo 23.5.2007 vydáno usnesení, které informovalo PMS ČR o výkonu trestu obecně prospěšných prací odsouzeného K. T. ve prospěch o. s. Háječek formou pomocných a úklidových prací.

Dne 7.8.2007 se klient dostavil k osobní konzultaci na středisko PMS ČR a vyjádřil přání odpracovat 300 hodin trestu OPP pro jinou organizaci. Pracovat může každý den od pondělí do pátku. Pracovníkem PMS ČR mu byl předán kontakt na Pohřební ústav v Českých Budějovicích.

Dne 14.8.2007 bylo Okresním soudem v Č. Budějovicích vydáno opatření k původnímu usnesení. PMS ČR bylo totiž pracovníkem organizace Háječek o.s. sděleno, že odsouzený neodpracoval ani hodinu z celkového počtu 300 hodin. Odsouzený přiznal, že si je vědom všech důsledků v případě nevykonání trestu OPP a svůj trest chce odpracovat ve prospěch Pohřebního ústavu České Budějovice. Proto se tímto opatřením zrušilo původní nařízení výkonu trestu OPP ve prospěch o.s. Háječek a 300 hodin OPP bude odsouzený vykonávat ve prospěch Pohřebního ústavu České Budějovice. Jako forma výkonu trestu byly stanoveny pomocné a úklidové práce.

Podle telefonického sdělení z Pohřebního ústavu České Budějovice ze dne 22.11.2007 odsouzený do výkonu trestu OPP vůbec nenastoupil, tudíž neodpracoval ani hodinu trestu OPP z celkového počtu 300 hodin. Panu K. T. byla zaslána pozvánka k opětovnému projednání výkonu trestu OPP.

Dne 30.11.2007 klient osobně navštívil středisko PMS ČR a zde se domluvil, že trest OPP začne vykonávat koncem měsíce ledna 2008, přičemž byl poučen o roční lhůtě tohoto trestu.

Při osobní konzultaci 11.2.2008 se klient a pracovník PMS ČR dohodli na nástupu k výkonu trestu OPP od 12.2.2008. Klient byl opět poučen o roční lhůtě výkonu trestu OPP.

Dne 13.3.2008 se pracovník PMS ČR telefonicky informoval v Pohřebním ústavu, zda klient uložený trest OPP plní. K tomuto datu má odsouzený odpracováno 32 hodin z celkového počtu 300 hodin trestu OPP.

Závěr:

Klient K. T., odsouzený za trestný čin krádeže, svůj trest OPP stále ještě vykonává. V současné době má pan K. T. odpracováno 32 hodin z celkového počtu 300 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací. Klient byl poučen o roční lhůtě výkonu trestu OPP a přislíbil, že po domluvě s organizací začne svůj trest OPP intenzivněji vykonávat od měsíce února.

Kasuistika č. 11

Paní R. B. narozena v roce 1979 byla trestním příkazem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 27.5.2005 odsouzena k 360 hodinám trestu obecně prospěšných prací za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. e) trestního zákona. Podle § 45a trestního zákona byla obviněná uložena náhrada škody, kterou způsobila v důsledku své trestné činnosti. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 18.6.2005.

Jednalo se o krádež 8 ks kosmetiky v prodejně „DM - drogerie markt s.r.o.“, čímž odsouzená této společnosti způsobila škodu v celkové výši 3.472,- Kč. Takového jednání se dopustila přesto, že byla odsouzena rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 25.6.2003, mimo jiné pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, písm. a) trestního zákona spáchaného formou spolupachatelství, k trestu odnětí svobody v trvání 2 let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 roky.

Dne 25.7.2005 byla paní R. B. doporučenou poštou zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu obecně prospěšných prací. Odsouzená ve sjednaném termínu na středisko PMS ČR nedorazila.

Dne 23.8.2005 byla klientce opětovně zaslána pozvánka k projednání podmínek, jelikož se na středisko PMS ČR stále nedostavila.

Dne 30.8.2005 středisko PMS ČR zaslalo sdělení o výkonu trestu OPP na vyžádání Okresního soudu v Č. Budějovicích. Odsouzená je zde na středisku v ČB evidovaná celkem ve třech případech. Ve všech se jedná o uložení trestu obecně prospěšných prací. První trest ve výměře 200 hodin odsouzená odpracovala. Další tresty nebyly Okresním soudem v Č. Budějovicích zatím nařízeny. Odsouzená je pozvaná k projednání podmínek výkonu trestu OPP.

Dne 4.10.2005 paní R. B. osobně dorazila na středisko PMS ČR se sdělením, že je v současné době těhotná. Vzhledem k těmto skutečnostem ponechala PMS ČR další postup na zvážení Okresního soudu v Č. Budějovicích.

Dne 24.7.2006 se pracovník PMS ČR informoval o stavu klientky R. B. u její ošetřující lékařky. Ta mu sdělila, že odsouzená porodila 4. 2. 2006 dceru. Klientka tedy neodpracovala ani hodinu trestu OPP, neboť jí nebyl Okresním soudem v Č. Budějovicích nařízen z důvodu těhotenství.

Dne 13.9.2006 bylo vydáno usnesení Okresního soudu v Č. Budějovicích, na jehož základě se podle § 339 odst. 2 trestního řádu přerušuje výkon OPP, který byl uložen trestním příkazem Okresního soudu v Č. Budějovicích ze dne 27.5.2005 a to na dobu od 4.2.2006 do 4.2.2007.

Dne 1.3.2007 při osobní konzultaci klientka sdělila, že může trest vykonávat denně v rozsahu 5 hodin a přislíbila, že bude kontaktovat ZŠ Máj II. V Č. Budějovicích.

Okresním soudem v Č. Budějovicích bylo 13.3.2007 vydáno usnesení, na jehož podkladě bude odsouzená vykonávat svůj trest OPP ve prospěch organizace ZŠ Máj II Č. Budějovice, formou pomocných a úklidových prací.

Dne 8. 8. 2007 pracovník PMS ČR při telefonickém rozhovoru se ZŠ Máj II zjistil, že odsouzená přestala do zařízení docházet, i přesto, že zde mají momentálně hodně práce.

Dne 27.8.2007 se pracovník PMS ČR opět informoval na výkon trestu OPP paní R. B. a došel k závěru, že má odsouzená k tomuto datu odpracováno 217 hodin trestu OPP.

Podle telefonického sdělení ZŠ Máj II odsouzená k datu 30.11.2007 odpracovala 331 hodin svého trestu OPP.

Dne 15.1.2008 navštívil osobně pracovník PMS ČR organizaci určenou k výkonu trestu OPP kde mu bylo sděleno, že paní R. B. má odpracováno 334 hodin z celkového trestu 360 hodin obecně prospěšných prací.

Podle písemného vyhodnocení trestu OPP od ZŠ Máj II. odpracovala odsouzená R. B. svůj trest OPP v plném rozsahu 360 hodin k datu 13.3.2008. S odsouzenou nebyly v průběhu výkonu trestu OPP vážnější problémy a zařízení sdělilo, že se výkonu svého trestu OPP zhostila dobře.

Závěr:

Klientka R. B., odsouzená za trestný čin krádeže, odpracovala svůj trest obecně prospěšných prací v plném rozsahu. Celková výměra trestu OPP byla 360 hodin. Podle sdělení z organizace určené k výkonu trestu OPP s odsouzenou nebyly v průběhu výkonu trestu OPP vážnější problémy.

Kasuistika č. 12

Klientka E. G. narozena v roce 1982 byla trestním příkazem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 11.1.2007 odsouzena k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin za trestný čin krádeže podle § 247 ods. 1, písm. e) trestního zákona. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 15.3.2007. V souladu s ustanovením § 335 trestního řádu byl Okresní soud v Českých Budějovicích jako soud místně příslušný pověřen nařízením výkonu trestu OPP.

Paní E. G. byla uznána vinnou, že v prodejně „InstaPlast hračky“ odcizila zboží v celkové hodnotě 445,- Kč. Odcizené zboží uschovala pod bundu a bez zaplacení pronesla prostorem pokladny, čímž způsobila majiteli obchodu škodu v celkové výši 445,- Kč.

Dne 24.5.2007 byla odsouzené zaslána pozvánka k projednání výkonu trestu obecně prospěšných prací.

Dne 18.6.2007 se paní E. G. osobně dostavila na středisko PMS ČR k projednání podmínek pro vydání usnesení o nařízení trestu obecně prospěšných prací. Zde odsouzená sdělila, že je v současné době na mateřské dovolené, pracovat může bez omezení, a to formou pomocných prací. Předběžně se s pracovníkem PMS ČR dohodla na výkonu trestu OPP v Základní škole Máj II.

Okresní soud v Č. Budějovicích vydal dne 19.6.2007 usnesení, na jehož základě bude odsouzená vykonávat svůj trest OPP ve prospěch Základní školy Máj II v Č. Budějovicích. Jako forma výkonu trestu byly stanoveny pomocné a úklidové práce.

Podle telefonického sdělení zaměstnance ZŠ Máj II ze dne 8.8.2007, přestala odsouzená do zařízení docházet. Pracovník PMS ČR jí tedy zaslal poslední výzvu k nástupu výkonu trestu OPP.

Dne 27.8.2007 při telefonické komunikaci se ZŠ Máj II, bylo pracovníkovi PMS ČR sděleno, že k tomuto datu má odsouzená odpracováno 57 hodin uloženého trestu obecně prospěšných prací.

Dne 15.1.2008 při osobní konzultaci se ZŠ Máj pracovník PMS ČR došel ke zjištění, že odsouzená má odpracováno 96 hodin z celkového počtu 300 hodin trestu OPP.

Závěr:

Klientka E. G., odsouzená za trestný čin krádeže, svůj trest OPP stále ještě vykonává. Podle posledního záznamu PMS ČR z 15.1.2008 má paní E. G. odpracováno 96 hodin z uloženého trestu obecně prospěšných prací. Celková výměra trestu OPP činí 300 hodin.

Vyhodnocení kasuistik:

Tabulka č. 1 znázorňuje výkon trestu OPP u klientů evidovaných na středisku PMS ČR v Českých Budějovicích, kteří byli uvedeni v předcházejících kasuistikách. Odsouzení jsou rozděleni do třech skupin po čtyřech osobách.

V první skupině klientů, kteří byli odsouzeni za trestný čin krádeže podle § 247 TrZ a přiznali se ke své závislosti na OPL, byl třem klientům trest OPP přeměněn na trest odnětí svobody a u zbývajících klientů došlo k upuštění výkonu trestu OPP ze zdravotních důvodů.

Z druhé skupiny klientů odsouzených za porušování drogové legislativy - konkrétně za trestný čin podle § 187 nebo 187a TrZ se - jeden z klientů nachází ve výkonu trestu OPP, dva klienti svůj trest OPP odpracovali v plném rozsahu a u zbývajících klientů zatím nedošlo k nařízení výkonu trestu OPP ve prospěch konkrétní organizace.

Ve třetí skupině klientů odsouzených za trestný čin krádeže podle § 247 TrZ se dva klienti stále nacházejí ve výkonu trestu OPP a dva klienti odpracovali svůj trest OPP v plném rozsahu.

Celkem se tedy ve výkonu trestu nachází tři klienti, svůj trest v plném rozsahu odpracovali čtyři klienti, třem klientům byl jejich trest OPP přeměněn na trest nepodmíněný a u zbylých dvou klientů došlo v jednom případě k upuštění výkonu trestu OPP ze zdravotních důvodů a v druhém případě zatím nedošlo k nařízení výkonu trestu OPP ve prospěch konkrétní organizace.

Tabulka č. 1 Výkon trestu OPP 12-ti vybraných klientů				
Fáze trestu	VTOPP	Odpracováno	Přeměněno	Nenařízeno, upuštěno
TČ krádeže, osoby užívající OPL	0	0	3	1
TČ nedovolené výroby a držení OPL	1	2	0	1
TČ krádeže	2	2	0	0
Celkem klientů	3	4	3	2

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka:

VTOPP – klienti PMS ČR, kteří v současnosti vykonávají svůj trest obecně prospěšných prací.

Odpracováno – klienti PMS ČR, kteří vykonali svůj trest OPP v plném rozsahu.

Přeměněno – klienti PMS ČR, kterým byl jejich výkon trestu obecně prospěšných prací přeměněn na trest odnětí svobody.

Nenařízeno, upuštěno – klienti PMS ČR, kterým ještě nebyl trest OPP nařízen ve prospěch konkrétní organizace, nebo u kterých došlo k upuštění trestu obecně prospěšných prací ze zdravotních důvodů.

4.2. Statistické údaje střediska Probační a mediační služby ČR v Č. Budějovicích

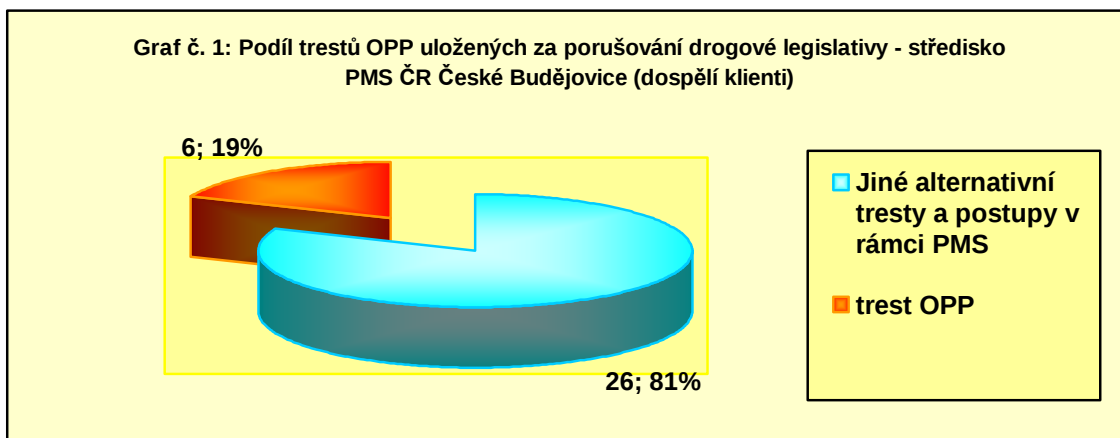
Pro celkové dokreslení situace zde dále budou uvedeny vybrané nejaktuálnější statistické údaje získané z výročních zpráv a materiálů PMS ČR.

Následující tabulka č. 1 znázorňuje všechny případy porušování drogové legislativy (187, 187a, 188, 188a TrZ), které byly od vzniku Probační a mediační služby ČR na středisku v Českých Budějovicích evidovány. Jedná se celkem o 32 klientů, ze kterých byl pouze 6 osobám uložen trest OPP.

Tabulka č.1: Případy evidované za porušování drogové legislativy celkem - středisko PMS ČR České Budějovice (dospělí klienti)						
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	celkem
Pravomocně uznána vina	10	3	11	3	5	32
z toho trest OPP	1	1	0	2	2	6

Zdroj: Vlastní výzkum

Podíl trestů OPP vůči ostatním alternativním trestům a alternativním postupům (tzn. náhrada vazby dohledem, narovnání, podmíněné odsouzení, podmíněné odsouzení s dohledem, podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné propuštění, podmíněné propuštění s dohledem) uložených za § 187, 187a, 188, 188a TrZ je uveden v grafu č. 1 (podle tabulky č. 1). V 81% případů se jednalo o uložení jiného alternativního trestu nebo alternativního postupu než trestu OPP. Trest obecně prospěšných prací zde byl zastoupen pouze u 19% všech evidovaných pachatelů.

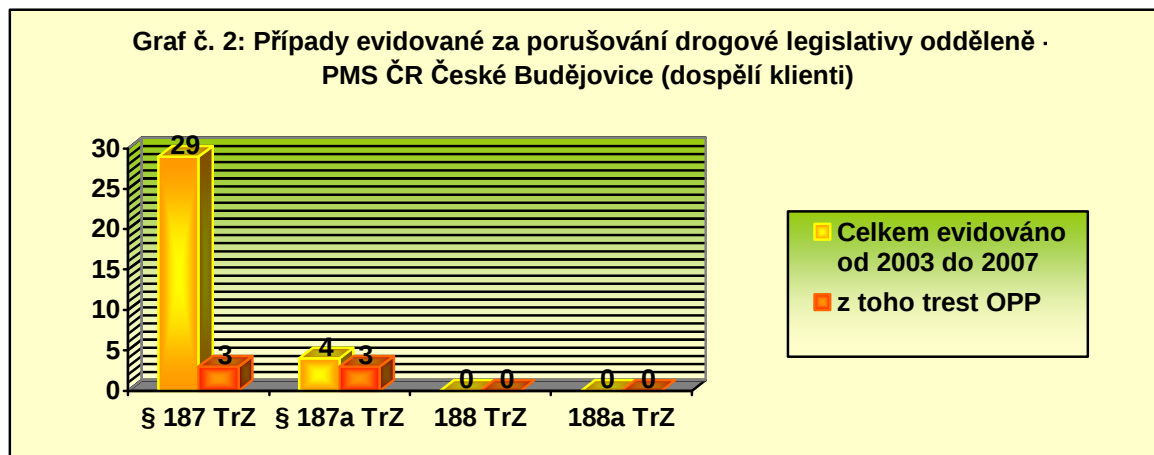
Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka č. 2 uvádí již konkrétní případy porušování drogové legislativy evidovaných na středisku PMS ČR v Českých Budějovicích. V 29 případech se jedná o trest uložený za trestný čin podle § 187 TrZ, ve 4 případech o trest uložený za trestný čin podle § 187a TrZ. Zbylé trestné činy se za dobu existence střediska PMS ČR v Českých Budějovicích ještě neobjevily.

Tabulka č. 2: Případy evidované za porušování drogové legislativy odděleně - středisko PMS ČR České Budějovice (dospělí klienti)				
Trestný čin	§ 187 TrZ	§ 187a TrZ	§ 188 TrZ	§ 188a TrZ
Celkem evidováno od 2003 do 2007	29	4	0	0
Z toho trest OPP	3	3	0	0

Zdroj: Vlastní výzkum

Grafické zobrazení dat zanesených v tabulce č. 2 je uvedeno v grafu č. 2.

Zdroj: Vlastní výzkum

Tzv. sekundární drogová kriminalita (ekonomicky motivovaná trestná činnost), nejčastěji zastoupena trestným činem krádeže podle § 247 TrZ, tvoří velké procento trestné činnosti spojené s drogami. Proto ani tato oblast kriminality by neměla být v kontextu resocializace pachatelů opomíjena. Tabulka č. 3 definuje případy pravomocně uznaných trestných činů krádeže vedených na středisku PMS ČR v Českých Budějovicích od roku 2003 do roku 2007. Jedná se celkem o 448 případů, ze kterých byl v 361 případech uložen trest OPP.

Tabulka č. 3: Evidované případy trestných činů krádeže - středisko PMS ČR České Budějovice (dospělí klienti)						
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	celkem
Pravomocně uznána vina	97	106	107	82	96	448
z toho trest OPP	70	80	79	62	70	361

Zdroj: Vlastní výzkum

V grafu č. 3 (podle tabulky č. 3) můžeme názorně vidět, že v 81% byl pachatelům krádeže uložen trest obecně prospěšných prací a ve zbylých 19% se jednalo o uložení některého z ostatních alternativních trestů nebo alternativních postupů.

Zdroj: Vlastní výzkum

Probační a mediační služba ČR je kromě zajištění alternativních trestů a alternativních postupů pověřena také spoluprací při realizaci probačních programů. Středisko PMS ČR v Českých Budějovicích se v roce 2007 podílelo na realizaci jednoho motivačního programu pro osoby podmíněně propuštěné z výkonu trestu s názvem „Získej zaměstnání - ZZ“. V rámci všech středisek PMS ČR se v roce 2007 uskutečnily dva programy zaměřené na problematiku drogově závislých pachatelů. Zmíněné projekty jsou uvedeny v tabulce č. 3 a 4.

Tabulka č. 4: Partnerské projekty za rok 2007 - Středisko PMS ČR České Budějovice (dospělí klienti)			
Název programu	Poskytovatel	Zařazeno klientů	Program ukončilo klientů
Motivační program ZZ	SPJ	15	13

Zdroj: PMS ČR

Tabulka č. 5: Partnerské projekty za rok 2007 – všechna střediska PMS ČR (dospělí klienti se zaměřením na drogovou závislost)			
Název programu	Poskytovatel	Realizovaný od	Ukončený dne
„Začni jinak“	Sdružení podané ruce o.s, Brno	1. 5. 2006	30. 6. 2008
„o.s. Rodiče“	Občanské sdružení Rodiče, Praha	1. 6. 2006	1. 7. 2008

Zdroj: PMS ČR

5. DISKUSE

Sociální práce jako multidisciplinární vědní obor nabízí mnoho metod, teorií a přístupů k práci s člověkem. I. Úlehla (39) ve své knize „Umění pomáhat“ píše, že posláním sociální práce je vést rovnocenný dialog mezi tím, co chce společnost ve svých normách a tím, co si přeje klient. Takto pojaté poslání sociální práce podle mého názoru plně odpovídá práci pracovníka PMS ČR.

Probační a mediační služba ČR, která zahájila svoji činnost 1.1.2002 na základě účinnosti zákona o PMS ČR, působí na poli trestní politiky již 7. rokem. Její zvláštní pozornost je přitom věnována mladistvým a osobám užívajícím návykové látky. V těchto případech se PMS ČR zabývá též koordinací sociálních a terapeutických programů při práci s těmito obviněnými (46).

Pojetí retributivní justice postavené na předpokladu, že k nápravě situace je možné dojít pouze prostřednictvím omezení pachatele nebo citelného zásahu do jeho života spojeného s odnětím svobody, často působí kontraproduktivně. Proto i česká právní úprava v současné době umožňuje pachatelům trestné činnosti, tedy i osobám užívající drogy, mnoho alternativních způsobů řešení trestních věcí. Tyto instituty představují prolnutí preventivní a represivní stránky kontroly trestné činnosti. Jejich hlavní pozitiva spočívají především v tom, že převýchova odsouzeného je vykonávána v rámci společnosti bez zpřetrhání jeho sociálních vazeb s prostředím, ve kterém žije. Další jejich předností je umožnění podstatně vyššího individuálního zaměření trestu s ohledem na osobnost a vlastnosti jedince (28). Právě u pachatelů závislých na návykových látkách je tato individualizace mimořádně potřebná, jelikož se problémy se zneužíváním drog, stejně jako všechny závažnější sociálně patologické jevy, intenzivněji projevují v prostředí věznic. Z tohoto důvodu je velice žádoucí, aby pachatel, pokud je to možné, do takového prostředí vůbec nevstoupil.

Moje bakalářská práce je zaměřena především na problematiku resocializace pachatelů drogové trestné činnosti a to v rámci působení Probační a mediační služby ČR. Vzhledem k faktu, že se ve společnosti stále nedaří výrazně potlačit užívání drog krátkější ruku v ruce s trestnou činností, je podle mého názoru PMS ČR institucí, která je velmi vhodná ke společnému řešení těchto patologických způsobů chování. Proto jsem si vybrala téma, jenž popisuje tyto jevy a působení PMS ČR, ke zpracování.

V prvním případě jsem ve své práci získávala údaje z dokumentace klientů střediska PMS ČR v Českých Budějovicích. Z hlediska dostupnosti informací je problematika užívání drog velmi choulostivá, proto jsem zvolila nejvíce vyhovující možnost, a to sledování výkonu trestu OPP, při němž se dá získat nejvíce údajů. Právě z důvodu problematického definování osob závislých na návykových látkách, byli při výběru klientů využity znalosti a zkušenosti pracovníků PMS ČR, kteří s těmito klienty dlouhodobě pracují.

Při provedeném výzkumu jsem zpracovala dokumentaci 12 klientů. Z celkového počtu 12 klientů, se 3 klienti stále nacházejí ve výkonu trestu OPP (kasuistiky číslo 8, 10, 12), 4 klienti svůj trest OPP odpracovali v plném rozsahu (kasuistiky číslo 5, 6, 9, 11), 3 klientům byl jejich trest OPP přeměněn na trest odnětí svobody (kasuistiky číslo 2, 3, 4) a u 2 zbývajících klientů bylo od OPP upuštěno ze zdravotních důvodů nebo prozatím nebyl výkon trestu OPP nařízen ve prospěch konkrétní organizace (kasuistika číslo 1, 7).

Jako podstatné vidím především porovnání mezi těmi, kteří svůj trest OPP odpracovali v plném rozsahu a těmi, jimž byl trest OPP přeměněn na trest odnětí svobody. Nyní se tedy zaměřím na klienty, kteří svůj trest obecně prospěšných prací vykonali v plném rozsahu:

Kasuistika č. 5 : Klientka V. S., která byla odsouzená za neoprávněný prodej omamné látky, odpracovala svůj trest obecně prospěšných prací v plném rozsahu 280 hodin bez jakýchkoli problémů.

Kasuistika č. 6: Klientka A. B., jež byla odsouzená za neoprávněné nabídnutí přípravku obsahující omamnou a psychotropní látku, odpracovala svůj trest obecně prospěšných prací ve dvou organizacích v plném rozsahu 200 hodin.

Kasuistika č. 9: Klient T. M., který byl odsouzen za trestný čin krádeže, také odpracoval svůj trest obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin bez jakýchkoli problémů.

Kasuistika č. 11: Klientka R. B., jež byla odsouzená za trestný čin krádeže, stejně jako předchozí odpracovala svůj trest obecně prospěšných prací v plném rozsahu, přičemž celková výměra trestu OPP byla stanovena na 360 hodin.

Tabulka č. 1 zobrazená ve výsledkové části 4.1, uvádí výkon trestu OPP. Z uvedených dat je zřejmé, že celkem dva klienti, kteří svůj trest OPP odpracovali v plném rozsahu, byli souzeni za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 TrZ a dva klienti za trestný čin krádeže podle § 247 TrZ. Žádný z klientů závislých na návykových látkách tedy svůj trest OPP nevykonal v plném rozsahu.

Dále se budu zabývat klienty, kterým byl trest OPP přeměněn na trest nepodmíněný:

Kasuistika č. 2: Odsouzené M. B., která přiznala svou závislost na drogách, byl z důvodu uplynutí roční lhůty trestu OPP zbytek nevykonaného trestu přeměněn na trest odnětí svobody. U Okresního soudu v Č. Budějovicích se již v této věci konalo veřejné zasedání.

Kasuistika č. 3: Panu F. M., který se přiznal ke své závislosti na OPL, byl na základě návrhu PMS ČR zbytek nevykonaného trestu OPP ve výměře 306 hodin Okresním soudem v Č. Budějovicích přeměněn na trest odnětí svobody v trvání 153 dní ve věznici s dozorem.

Kasuistika č. 4: Panu D. F., který přiznal svou závislost na návykových látkách, byl na podkladě návrhu PMS ČR zbytek nevykonaného trestu OPP ve výměře 67 hodin Okresním soudem v Č. Budějovicích přeměněn na trest odnětí svobody v trvání 33 dní ve věznici s dozorem.

Jak uvádí ve výsledkové části 4.1 zobrazená tabulka č. 1, všichni tři klienti, kterým byl trest obecně prospěšných prací přeměněn na trest odnětí svobody, byli odsouzeni za trestný čin krádeže podle § 247 a přiznali se ke své závislosti na návykových látkách.

Uvedená fakta byla ovlivněna zejména tím, že osoby závislé na některé z návykových látek během výkonu trestu OPP podstoupili opakovanou léčbu z důvodů recidiv užívání drog. Výrazným faktorem byla také nespolehlivost a neplnění pracovních povinností stanovených pro výkon trestu OPP.

K. Kalina (9) ve své publikaci uvádí, že řešení fyzické závislosti bývá otázkou týdnů či měsíců abstinence v rámci detoxifikace a po ní. Naopak psychickou závislost zcela vyléčit nejde a její překonání vyžaduje zásadní změnu života člověka. Tato složka závislosti je mnohem hůře ovlivnitelná, a proto je důvodem častých recidiv užívání drog i trestné činnosti.

Podle zjištěných skutečností jsem dospěla k názoru, že pouhé uložení trestu OPP není pro odsouzené, kteří se dopouštějí trestné činnosti z důvodu užívání návykových látek, tím nejlepším řešením. Práce s těmito klienty by měla být komplexnější, zahrnující vedle alternativního trestu nebo opatření především některý z druhů léčby.

A. Sotolář (29) uvádí, že v případě pachatelů závislých na návykových látkách je nutno zajistit možnost alternativního postihu za současného využití komplexního řešení zdravotních, sociálních a jiných problémů spojených s touto závislostí.

Právě zde pracovníci PMS ČR zaujímají klíčovou koordinační roli, kdy v rámci své práce s uživateli návykových látek spolupracují se zařízeními a službami, které jsou určeny těmto osobám. Zefektivnění spolupráce mezi PMS ČR a dalšími složkami systému péče o osoby závislé na návykových látkách je podmínkou k tomu, aby řešení problémů těchto osob bylo co nejúčinnější z hlediska cílů jejich resocializace.

Výroční zpráva střediska PMS ČR v Českých Budějovicích se zmiňuje o možném vzniku specializovaného oddělení. Lze proto jen doufat, že se do budoucna podaří vytvořit nové pracovní síly i pro osoby závislé na návykových látkách, kterým věnuje PMS ČR zvláštní pozornost.

Další oblast, kterou jsem se ve výzkumné části práce zabývala, byly evidované případy drogové trestné činnosti v rámci PMS ČR v Českých Budějovicích.

A. Sotolář (29) dále ve své publikaci píše, že ukládání podmíněných sankcí je účelné především u pachatelů závislých na návykových látkách nebo v případech držení drogy pro vlastní potřebu, naopak u osob mající z této trestné činnosti velký finanční prospěch je na místě v zásadě přísný postih při respektování zákonných principů.

Tato skutečnost je zřejmá i ze získaných statistických informací v rámci PMS ČR. Tabulka č. 1, zobrazená ve výsledkové části 4.2, uvádí případy porušování právních protidrogových předpisů. Za celou dobu působení střediska PMS ČR v Českých Budějovicích je patrný velmi malý počet evidovaných dospělých pachatelů těchto trestných činů. V následující tabulce č. 2, zobrazené také ve výsledkové části 4.2, můžeme vidět skladbu trestných činů porušujících právní protidrogové předpisy, které jsou na středisku

PMS ČR v Českých Budějovicích nejčastěji evidovány. Jedná se především o trestný čin podle § 187, za který byl pouze ve 3 případech uložen trest OPP. Na tomto místě je ovšem důležité zmínit, že ve vybraných kasuistikách se nejednalo o závažné trestné činy, většinou byly uvedené osoby odsouzené za nakládání s rostlinou *canabis sativa*. Trestnost držení drogy pro vlastní potřebu podle § 187a je zde zastoupena pouze 4krát, avšak ve 3 případech v souvislosti s výkonem trestu OPP.

Podle grafu č. 1 zobrazeného ve výsledkové části 4.2. je zřejmé, že u porušování právních protidrogových předpisů převládají jiné alternativní tresty a postupy. Oproti tomu graf č. 3 poukazuje na to, že u trestného činu krádeže podle § 247, kterého se dopouštějí i pachatelé závislí na omamných a psychotropních látkách, je většině odsouzených ukládán trest obecně prospěšných prací.

Důležitou součástí celkové nápravy pachatele se, podle mého názoru, může stát i některý z probačních programů. O. Matoušek (14) ve své publikaci píše o tom, že v zahraničí jsou uživatelé návykových látek do těchto programů zařazováni nejen podle typu svého provinění proti zákonu, ale i podle jiných kritérií, předvídajících naději na úspěch. Programy reagují na specifické potřeby pachatelů v oblasti chybějících dovedností, zkoušejí ovlivňovat kriminogenní postoje pachatelů a posilovat jejich odpovědnost vůči nejbližším lidem i vůči komunitě.

Probační resocializační programy jsou u nás v České republice zatím úspěšně koncipovány pro oblast mladistvých pachatelů, kde se problematika drog také mnohdy vyskytuje. Začínají se zde však již vytvářet i programy určené specificky pro dospělé uživatele drog.

Z tabulky č. 4, zobrazené ve výsledkové části 4.2, která se uvádí spolupráci PMS ČR na vybraných projektech, je zřejmé, že se středisko PMS ČR v Českých Budějovicích v současné době nepodílí na realizaci některého z programů určených speciálně pro osoby

závislé na návykových látkách. Podle tabulky č. 5, zobrazené ve výsledkové části 4.2., můžeme vidět spolupráci všech středisek PMS ČR na programech v oblasti drogově závislých pachatelů trestných činů. Projekt s názvem „Začni jinak“ pracuje s lidmi v rámci výkonu dohledu, kteří se po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody zbavují závislosti na návykových látkách. Druhý projekt o.s. Rodiče je zaměřen na integraci a resocializaci osob ohrožených drogovou závislostí, kteří vykonávají alternativní trest.

Přestože problematiku trestné činnosti ve spojení s užíváním návykových látek je třeba vnímat velmi individuálně, z provedené sekundární analýzy dokumentace a dostupných informací jsem dospěla k těmto hypotézám:

H1: *Vyšší úspěšnost výkonu trestu obecně prospěšných prací je u odsouzených, kteří nejsou závislí na omamných a psychotropních látkách.*

H2: *Samostatně uložený trest obecně prospěšných prací není pro pachatele závislé na omamných a psychotropních látkách efektivní.*

Z provedeného vyhodnocení materiálů Probační a mediační služby ČR jsem dospěla k těmto hypotézám:

H1: *Probační a mediační služba ČR eviduje v rámci své činnosti při dohledu ve výkonu trestu OPP více pachatelů drogově závislých, kteří spáchali trestný čin krádeže oproti pachatelům výhradně drogově trestné činnosti.*

H2: *Středisko PMS ČR v Českých Budějovicích v současnosti nerealizuje program určený osobám závislým na omamných a psychotropních látkách.*

6. ZÁVĚR

Sociálně patologické jevy trestné činnosti a užívání návykových látek jsou často veřejně diskutovanými tématy, proto je přínosné se zabývat jejich propojením, hledat nová řešení prevence recidivy a možností resocializace, která pomáhá pachateli vést opět kvalitní život.

Téma týkající se problematiky trestné činnosti spojené s drogami jsem si vybrala proto, abych se pokusila objasnit význam Probační a mediační služby ČR při resocializaci osob z těchto trestných činů obviněných. PMS ČR je v oblasti trestní politiky stále poměrně novou institucí, především díky kombinaci sociální práce a trestního práva. Od doby svého vzniku věnuje PMS ČR zvláštní pozornost také osobám užívajícím návykové látky. Osobně jsem si důležitost této instituce uvědomovala při každé návštěvě střediska v Českých Budějovicích konané za účelem sběru dat do výzkumné části práce.

Z dostupných teoretických materiálů vyšlo najevo, že vztah trestné činnosti a drogové problematiky je velmi komplikovaný a PMS ČR by měla zaujímat v komplexním přístupu k těmto osobám klíčovou roli. Zejména u osob závislých na omamných a psychotropních látkách je vyvážené využití alternativního trestu, léčby a probačního programu pro začlenění pachatele do společnosti velmi přínosné.

V druhé části práce jsem použila kvalitativní výzkum ke zhodnocení činnosti střediska Probační a mediační služby v Českých Budějovicích s osobami odsouzenými za trestné činy spojené s drogami. Po zpracování 12 kasuistik klientů PMS ČR bylo možné stanovit první dvě hypotézy. Druhé dvě hypotézy byly stanoveny na základě statistických údajů získaných z dokumentů PMS ČR. Podle mého názoru byly cíle první i druhé části bakalářské práce splněny.

Samozřejmě je nutno se postavením Probační a mediační služby ČR v systému péče o osoby závislé na návykových látkách dále zabývat. Jako prvořadé vidím využití komplexního přístupu k těmto osobám prostřednictvím specializovaných oddělení PMS ČR, stejně jako vhodně ukládané tresty ve spojení s léčbou. Rozsah získaných výsledků je třeba vnímat jako základní uvedení do dané problematiky a je nepochybné, že některé

z hypotéz by bylo nanejvýš vhodné verifikovat kvantitativním výzkumem. Přesto bych ráda, aby tato práce byla přínosem pro všechny, kdo jsou v dané oblasti zainteresováni ale zároveň, aby měla informativní význam pro laickou veřejnost.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1) BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN 690 ČSN ISO 690: část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů*. [online]. Verze 3.1. ©1999-2004. Poslední aktualizace 11.11.2004. 21s. Dostupné z <<http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>>.
- 2) DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 374s. ISBN 978-80-246-0139-7.
- 3) DOUBRAVOVÁ, D., et al. *Příručka pro probaci a mediaci*. Praha: IKSP, 2001. ISBN 80-902998-0-6.
- 4) BALLOTTA, D. – HUGHES, B. – CARPENTIER, CH. Drug users and the law in the EU. In *Drugs in focus, briefing of EMCDDA*. Lucemburk: Office for Official Publications of the European Communities, 2002. Iss.2. ISSN 1681-5157.
- 5) CARPENTIER, CH. Drogy a trestná činnost - složitý vztah In *Úkol drogy*, brífink EMCDDA. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. Iss.16. ISSN 1681-5157.
- 6) HARTNOLL, R. *Drogy a drogové závislosti - propojování výzkumu, politiky a praxe - co jsme se už naučili a co bychom se ještě naučit měli*. Přel. J. Radimecký. 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. str.24. ISBN 80-86734-45-5.
- 7) JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 2001. 285s. ISBN-80-7178-535-0.
- 8) JELÍNEK, J., et al. *Trestní zákon a trestní řád*. 25.vyd. Praha: Linde a.s. 2007. 1088 s. ISBN 80-7201-675-4.
- 9) KALINA, K., et al. *Drogy a drogové závislosti 2: meziorborový přístup*. 1.vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 343s. ISBN-80-86734-05-6.
- 10) KALINA, K., et al. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Úřad vlády ČR, 2001. ISBN 80-238-8014-4.

- 11) KARABEC, Z. *Restorativní justice: sborník příspěvků a dokumentů*. 1.vyd. Praha: IKSP, 2003. 123s. ISBN-80-7338-021-8.
- 12) MAREŠOVÁ, A. - SOCHŮREK, J. - VÁLKOVÁ, J. *Drogová problematika ve věznicích ČR a některých zahraničních věznicích*. 1. vyd. Praha: IKSP, 2000. 131s. ISBN 80-86008-84-3.
- 13) MATOUŠEK, O., et al. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1.vyd. Praha: Portál, 2005. 351 s. ISBN- 80-7367-002-X.
- 14) MATOUŠEK, O., et al. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 1.vyd. Praha: Portál, 2007. s.103. ISBN-978-80-7367-310-9.
- 15) MÜLLEROVÁ, P. Přehled alternativních trestů a postupů. [online]. Poslední aktualizace 12.02.2007. [2008-02-18]. Dostupné z <http://www.adiktologie.cz/articles/cz/68/252/Prehled-alternativnich-trestu.html>
- 16) MÜLLEROVÁ, P. Přehled alternativních trestů a postupů.[online].Poslední aktualizace 12.02.2007. [2008-02-18]. Dostupné z <http://www.adiktologie.cz/articles/cz/68/252/Prehled-alternativnich-trestu.html>
- 17) *Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009*. 1.vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 31s. ISBN 80-86734-39-0.
- 18) NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost, současné poznatky a perspektivy*. 3.vyd. Praha: Portál, 2007. str.155. ISBN 978-80-7367-267-6.
- 19) ORLÍKOVÁ, B. – GAJDOŠÍKOVÁ, H. Uživatelé drog v konfliktu se zákonem - Právní problémy související s užíváním drog. In *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády ČR 2006, roč.IV, č.2, 8s. ISSN 1214-1089.
- 20) OSMARČÍK, O. - ROZUM, J. - KARABEC, Z. *K problematice alternativních trestů*. 1.vyd. , Praha: IKSP, 1996. 151s. ISBN 80-86008-26-6.
- 21) *O účasti Ministerstva vnitra na vytváření a uskutečňování bezpečnostní a preventivní politiky státu – prevence kriminality* [online]. [2008-02-18]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/prevence/system/pojmy/1.1.htm>

- 22) PRAGEN, M. - VOSTÁRKOVÁ, J. Mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky - Česká protidrogová politika jako součást globálního a evropského prostoru. In *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády ČR, 2005, roč.II, č.4, str.2. ISSN 1214-1089.
- 23) PROKOPOVÁ, A. *Drogy a drogová závislost*. [online]. [2008-03-07] Dostupné z http://www.ped.muni.cz/whealtheu/New_web/krvz_soubory/DOPLNKY/ke_staze_ni/zavislost_op.doc
- 24) *Protidrogová strategie EU: na období 2005 - 2012*. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 27 s. ISBN-80-86734-64-1.
- 25) PŘESLIČKOVÁ, H. *Obecně prospěšné práce a další instituty restorativní justice - informativní brožura pro obce, nevládní organizace a účastníky trestního řízení*. 1.vyd. Praha: Český helsinský výbor, 2003. 70s. ISBN: 80-86436-14-4.
- 26) RADIMECKÝ, J. *Srovnávací analýza strategie drogové politiky Evropské unie a České republiky* [online]. Poslední aktualizace 10.3.2006 [2008-03-07]. Dostupné z <http://www.adiktologie.cz/articles.php?l=cz&cid=86&iid=301&acc=enb>
- 27) RADIMECKÝ, J. – RENDLOVÁ, H. – SKLENÁŘ, V. Koordinace protidrogové politiky - Nástroj realizace účinných komplexních opatření. In *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády ČR 2004, roč.II, č.3, str.1-12. ISSN 1214-1089.
- 28) SKOKANOVÁ, D. *Občanské sdružení Sananim: Legislativa ČR a ostatních států EU*. [online]. [2008-03-07]. Dostupné z <http://www.odrogach.cz/index.php?p=&sess=&disp=texty&offset=118&shw=1008>
- 29) SOTOLÁŘ, A.- PÚRY, F. – ŠÁMAL, P. *Alternativní řešení trestních věcí v praxi*. 1.vyd. Praha: C.H. BECK, 2000. 468s. ISBN 80-7179-350-7.
- 30) SOTOLÁŘ, A., et al. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. Praha: Příručky Ministerstva spravedlnosti ČR, 2002. svazek 65, 718s.
- 31) SOTOLÁŘ, A., et al. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. Praha: Příručky Ministerstva spravedlnosti ČR, 2003. svazek 66, 247s.

- 32) SOVÁK, Z. *Odklony a alternativy v trestním řízení, využití probace a mediace*. 1/2001 [online]. [2008-03-07], dostupné z: <http://bkb.juristic.cz/80367/old>,
- 33) ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád. Komentář- I díl*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. 1432 s. ISBN 80-7179-405-8.
- 34) ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád. Komentář- II díl*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. s.1433-2846. ISBN 80-7179-405-8.
- 35) ŠÁMAL, P.- PÚRY, F.- RIZMAN, S. *Trestní zákon komentář- díl I*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 721s. ISBN 80-7179-896-7.
- 36) ŠÁMAL, P. - PÚRY, F.- RIZMAN, S. *Trestní zákon komentář- díl II*. 6.vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s.723-1719. ISBN 80-7179-896-7.
- 37) ŠTERN, P. *Probace a mediace pod jednou střechou*. Stálá evropská konference pro probaci. [online]. [2008-03-07]. Dostupné z http://www.spj.cz/inc/inc.gimme.php?src=Pavel_Stern_prispevek_konference_CE_P.doc&
- 38) TOMEŠ, I. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost*. 2.vyd. Praha: Socioklub, 2001. s.158. ISBN-80-86484-00-9.
- 39) TRÁNÍČKOVÁ, I. - ZEMAN, P. *Možnosti trestní justice v protidrogové politice I. - vývojové aspekty*. 1.vyd. Praha: IKSP, 2007. 122s. ISBN 978-80-7338-059-5.
- 40) ÚLEHLA, I. *Umění pomáhat: učebnice metod sociální praxe*. 3.vyd. Praha: Slon, 2005. 128 s. ISBN-80-86429-36-9.
- 41) VEČERKA, K. - HOLAS, J. *Úspěšnost preventivní práce: zamyšlení nad problematikou vyhodnocování preventivních programů*. 1.vyd. Praha: IKSP, 2001. s.6. ISBN 80-86008-95-9.
- 42) *Výroční zpráva EMCDDA za rok 2006: Stav drogové problematiky v Evropě*, Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. ISBN 92-9168-254-3.

- 43) *Výroční zpráva EMCDDA za rok 2007: Stav drogové problematiky v Evropě*, Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 91s.ISBN 978-92-9168-284-3.
- 44) *Výroční zpráva o činnosti Probační a mediační služby České republiky za rok 2004* [online]. [2008-03-07]. Dostupné z http://www.pmscr.cz/download/Vyrocní_zpráva_PMS_r._2004.pdf
- 45) ZÁBRANSKÝ, T. *Drogová epidemiologie*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 95 s. ISBN-80-244-0709-4.
- 46) *Základní pojmy z oblasti alternativních trestů a opatření*. [online]. Poslední aktualizace 6.12.2005 [2008-03-07]. Dostupné z <http://www.spj.cz/index.php?cnt=dokumenty&>
- 47) Zákon č. 257/200Sb., *zákon o Probační a mediační službě ČR*. [online]. [2008-03-07]. dostupné z http://www.pmscr.cz/scripts/index.php?id_nad=24
- 48) ZEHR H. *Úvod do restorativní justice*. Přel. L. Hasmanová, L. Ouředníková, Praha: SPJ, 2003. str.16. ISBN 80-902998-1-4.

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Trestná činnost související s drogami

Alternativní tresty a opatření

Resocializace

Probační a mediační služba

Trest obecně prospěšných prací

Probační resocializační programy

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Statistika vybraných trestných činů podle údajů státních zastupitelství a údajů soudů - ČR a Jihočeský kraj

Příloha č. 2: Seznam služeb poskytovaných v protidrogové prevenci, léčbě a resocializaci - Jihočeský kraj

Příloha č. 3: Seznam krajských a místních protidrogových koordinátorů - Jihočeský kraj

Příloha č. 4: Přehled středisek Probační a mediační služby v rámci soudních krajů - Jihočeský kraj

Příloha č. 5: Činnost Probační a mediační služby ČR (dospělí klienti PMS ČR)

Příloha č. 6: Probační programy akreditované v roce 2007 (týkající se drogové problematiky především mladistvých pachatelů)

Příloha č. 1: Statistika vybraných trestných činů podle údajů státních zastupitelství a údajů soudů - ČR a Jihočeský kraj

Tabulka č.1: § 187 TrZ Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů									Tabulka č.2: § 187 TrZ Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů								
Okresní a krajská státní zastupitelství									Okresní a krajské soudy								
Rok	1994		1998		2002		2006		Rok	1994		1998		2002		2006	
Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ
VYŘÍZENO proti osobám	247	9	1266	103	1754	144	2155	143	TRESTNÉ ČINY celkem	122	8	812	71	1076	49	1358	77
POČET trestných činů	-	-	1352	107	2396	167	2430	151	ODSOUZENO celkem osob	110	8	702	61	1007	42	1269	75
ODLOŽENO (podle § 159a tr.ř.)	4	1	81	2	150	10	145	15	z toho žen	21	0	57	5	150	7	217	16
STÍHÁNO osob	243	8	1185	101	1603	134	2008	128	vliv návykové látky	32	0	241	16	185	5	162	1
OBŽALOVÁNO osob celkem	186	7	1029	82	1444	124	1780	118	recidivistů	20	1	72	4	139	1	147	1
z toho žen	15	1	74	4	171	15	271	14	TREST NEPODMÍNĚNÝ celkem	37	1	279	15	347	10	397	9
zvláště nebezpečných recidivistů	80	3	2	0	9	1	28	1	z toho do 1 roku	15	0	75	5	58	1	54	0
TR. STÍHÁNÍ ZASTAVENO (podle §172 tr.ř.)	34	1	121	11	139	8	221	10	déle než 1 rok	22	1	204	10	289	9	343	9
PODMÍNĚNĚ ZASTAVENO	-	-	19	1	83	5	149	6	TREST PODMÍNĚNÝ	59	2	358	42	540	26	675	47
NAROVNÁNÍ	-	-	0	0	0	0	0	0	ZÁKAZ ČINNOSTI	0	0	0	0	0	0	0	0
TR. STÍHÁNÍ PRERUŠENO	22	0	35	8	20	2	8	0	PENĚŽITÝ TREST	4	0	17	3	3	0	2	1
ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ	-	-	-	-	1	0	1	0	OBESNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	-	-	15	0	77	5	86	8
PODÁN NÁVRH NA POTRESTÁNÍ	-	-	-	-	1	0	1	0	TRESTNÍ OPATŘENÍ	-	-	-	-	-	-	53	2
ODLOŽENO (podle § 179 tr.ř.)	-	-	-	-	0	0	0	0	JINÝ TREST	2	1	1	0	6	0	2	0
POSTOUPENO	-	-	-	-	0	0	0	0	UPUŠTĚNO od potrestání	8	3	32	1	34	1	52	8
									TRESTY ve spojení s jinými tresty (zákaz činnosti, peněžitý trest, jiný)	16	3	130	14	242	6	416	18
									OCHRANNÉ LÉČENÍ protitoxikomanské	17	0	60	4	40	2	54	3
									ZPROŠTĚNO	9	0	33	5	88	12	169	14
									ZASTAVENO	2	0	16	2	43	6	92	4
									z toho amnestie	0	0	4	0	0	0	0	0
									POSTOUPENO	1	0	5	0	3	0	7	1

Zdroj: Statistické ročenky Ministerstva spravedlnosti

Tabulka č. 3: § 187a TrZ Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů									Tabulka č. 4: § 187a TrZ Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů								
Okresní a krajská státní zastupitelství									Okresní a krajské soudy								
Rok	1994		1998		2002		2006		Rok	1994		1998		2002		2006	
Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ
VYŘÍZENO proti osobám	-	-	-	-	269	16	332	23	TRESTNÉ ČINY celkem	-	-	-	-	148	11	162	7
POČET trestných činů	-	-	-	-	316	17	325	23	ODSOUZENO celkem osob	-	-	-	-	103	9	99	6
ODLOŽENO (podle § 159a tr.ř.)	-	-	-	-	16	2	20	4	z toho žen	-	-	-	-	10	1	9	0
STÍHÁNO osob	-	-	-	-	244	14	296	15	vliv návykové látky	-	-	-	-	12	2	15	0
OBŽALOVÁNO osob celkem	-	-	-	-	206	12	235	11	recidivistů	-	-	-	-	14	0	13	1
z toho žen	-	-	-	-	15	2	23	0	TREST NEPODMÍNĚNÝ celkem	-	-	-	-	18	1	13	2
zvlášť nebezpečných recidivistů	-	-	-	-	0	0	0	0	z toho do 1 roku	-	-	-	-	10	0	7	1
TR. STÍHÁNÍ ZASTAVENO (podle §172 tr.ř.)	-	-	-	-	35	2	61	5	déle než 1 rok	-	-	-	-	8	1	6	1
PODMÍNĚNĚ ZASTAVENO	-	-	-	-	31	2	53	4	TREST PODMÍNĚNÝ	-	-	-	-	60	4	63	2
NAROVNÁNÍ	-	-	-	-	0	0	0	0	ZÁKAZ ČINNOSTI	-	-	-	-	0	0	0	0
TR. STÍHÁNÍ PŘERUŠENO	-	-	-	-	3	0	1	0	PENĚŽITÝ TREST	-	-	-	-	3	2	0	0
ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ	-	-	-	-	9	0	5	3	OBESNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	-	-	-	-	17	2	15	1
PODÁN NÁVRH NA POTRESTÁNÍ	-	-	-	-	6	0	5	3	TRESTNÍ OPATŘENÍ	-	-	-	-	-	-	5	1
ODLOŽENO (podle § 179 tr.ř.)	-	-	-	-	0	0	0	0	JINÝ TREST	-	-	-	-	2	0	0	0
POSTOUPENO	-	-	-	-	3	0	0	0	UPUŠTĚNO od potrestání	-	-	-	-	3	0	3	0
									TRESTY ve spojení s jinými tresty (zákaz činnosti, peněžitý trest, jiný)	-	-	-	-	35	1	46	4
									OCHRANNÉ LÉČENÍ protitoxikomanské	-	-	-	-	4	1	2	0
									ZPROŠTĚNO	-	-	-	-	9	2	1	0
									ZASTAVENO	-	-	-	-	4	0	14	1
									z toho amnestie	-	-	-	-	0	0	0	0
									POSTOUPENO	-	-	-	-	3	1	1	0

Zdroj: Statistické ročenky Ministerstva spravedlnosti

Tabulka č. 5: § 247 TrZ Krádež									Tabulka č. 6: § 247 TrZ Krádež								
Okresní a krajská státní zastupitelství									Okresní a krajské soudy								
Rok	1994		1998		2002		2006		Rok	1994		1998		2002		2006	
Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	Území	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ	ČR	JČ
VYŘÍZENO proti osobám	40561	2315	48423	3006	35731	2278	30428	1750	TRESTNÉ ČINY celkem	24235	1332	23498	1487	21415	1236	18794	1002
POČET trestných činů	-	-	54347	3326	47764	2950	34617	2218	ODSOUZENO celkem osob	17651	987	15473	864	15707	791	14480	742
ODLOŽENO (podle § 159a tr.ř.)	5385	440	12110	933	5345	349	3537	288	z toho žen	1420	82	994	55	1445	52	1630	70
STÍHÁNO osob	35186	1875	36312	2073	22846	1586	17994	1103	vliv návykové látky	7	0	22	0	52	2	7	0
OBŽALOVÁNO osob celkem	27933	1505	26972	1539	20934	1419	16445	1010	recidivistů	2954	170	3737	137	4057	105	2959	84
z toho žen	1603	86	1553	75	1516	98	1738	64	TREST NEPODMÍNĚNÝ celkem	4727	223	5362	305	3371	110	3385	145
zvlášť nebezpečných recidivistů	13297	735	87	4	41	2	2397	4	z toho do 1 roku	3119	155	3789	206	2645	84	2613	102
TR. STÍHÁNÍ ZASTAVENO (podle §172 tr.ř.)	4834	262	8309	448	2028	141	1463	91	déle než 1 rok	1607	68	1573	99	726	26	772	43
PODMÍNĚNĚ ZASTAVENO	-	-	958	71	1012	75	996	69	TREST PODMÍNĚNÝ	10905	559	8253	424	5734	296	5497	294
NAROVNÁNÍ	-	-	1	0	2	1	2	0	ZÁKAZ ČINNOSTI	1	0	1	0	1	0	0	0
TR. STÍHÁNÍ PŘERUŠENO	1897	99	1210	86	424	26	134	7	PENĚŽITÝ TREST	1410	170	483	50	391	41	226	20
ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ	-	-	-	-	7540	343	8849	354	OBESNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	-	-	677	55	5129	314	3470	232
PODÁN NÁVRH NA POTRESTÁNÍ	-	-	-	-	7454	338	8632	341	TRESTNÍ OPATŘENÍ	-	-	-	-	-	-	642	18
ODLOŽENO (podle § 179 tr.ř.)	-	-	-	-	34	0	217	13	JINÝ TREST	134	0	85	2	212	4	337	7
POSTOUPENO	-	-	-	-	52	5	0	0	UPUŠTĚNO od potrestání	466	34	612	28	869	26	915	25
									TRESTY ve spojení s jinými tresty (zákaz činnosti, peněžitý trest, jiný)	1291	104	1280	101	125	53	1128	47
									OCHRANNÉ LÉČENÍ protitoxikomanské	12	0	71	2	49	3	38	2
									ZPROŠTĚNO	588	57	487	33	994	57	901	71
									ZASTAVENO	1380	119	8063	481	2486	85	2325	132
									z toho amnestie	9	1	5591	384	133	1	9	0
									POSTOUPENO	645	64	36	5	644	31	243	18

Zdroj: Statistické ročenky Ministerstva spravedlnosti

Příloha č. 2: Seznam služeb poskytovaných v protidrogové prevenci, léčbě a resocializaci – Jihočeský kraj

Ambulantní programy a poradenství

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E - mail
<i>AT poradna Strakonice</i>		Radomyšlská 336, 386 01 Strakonice	MUDr. František Kučera	383 551 911	schwarc@kraj-jihocesky.cz
<i>AT ambulance při psychiatrickém oddělení nemocnice České Budějovice</i>		B. Němcové 41, 370 01 Č. Budějovice	MUDr. Slavomír Spousta	387 878 732	pso@nemcb.cz
<i>Kontaktní a doléčovací centrum</i>	o.s. Háječek	F.A. Gerstnera 2, 370 01 České Budějovice	Dr. Květoslava Kotrbová	386 350 169	kotrbova@ohscb.cz
<i>Rodičovská skupina Modrá spirála naděje</i>	o.s. Modrá spirála naděje	J. Bendy 6, 370 05 České Budějovice	Mgr. Eva Svobodová	604 959 895, 776 791 517	modraspirala@post.cz
<i>Streetwork pro města Český Krumlov a Kaplici protidrogová poradna "U BOUDY"</i>	Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.	Špičák 114, 380 01 Český Krumlov	Mgr. Jakub Průcha	736 634 126	kcentrum-ck@sendme.cz kcentrum@icmck.cz-
<i>Ambulantní léčebné a doléčovací centrum pro drogovou závislost</i>	o.s. Therapeutica	Riegrova 19, 370 01 České Budějovice	Bc. Monika Kozelová	603316 610	therapeutica@seznam.cz
<i>Poradenské centrum</i>	o.s. R-Ego	Osvobození 224, 763 21 Slavičín	Dana Kozubíková	577 341 446	pc.r-ego@tiscali.cz
<i>Protidrogová poradna "U BOUDY", pouze poradenství</i>	Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s	Špičák 114, 380 01 Český Krumlov	Mgr. Jakub Průcha	736 634 126	kcentrum-ck@sendme.cz kcentrum@icmck.cz-poze
<i>Poradna drogových závislostí Ambulantní program a konzultační činnost</i>	Institut pro rozvoj osobnosti, o.p.s	Čechova 52, 370 01 České Budějovice	Dr. Milan Kyzour	721 311 407	milankyzour@seznam.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Denní stacionáře

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Kontaktní centrum Auritus</i>	Farní charita Tábor	Klokotská 114, 390 01 Tábor	Mgr. Hana Vojtěchová	381 255 999	auritus@iol.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Kontaktní centra

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Kontaktní a doléčovací centrum</i>	o.s. Háječek	F.A. Gerstnera 2, 370 01 České Budějovice	Dr. Kvetoslava Kotrbová	386 350 169	kotrbova@ohscb.cz
<i>Kontaktní centrum</i>	o.s. Arkáda	Husovo náměstí 12, Písek, 397 01	Mgr. Erika Kellerová	382 211 300	arcada@iol.cz
<i>Kontaktní centrum Auritus</i>	Farní charita Tábor	Klokotská 114, 390 01 Tábor	Mgr. Hana Vojtěchová	381 255 999	auritus@iol.cz
<i>Krizové a kontaktní centrum</i>	o.s. Prevent	Krátká 20, 386 01 Strakonice	Mgr. Daniel Randák	383 322 357; 728 469 494	kacko@os-prevent.cz
<i>Krizové a kontaktní centrum</i>	o.s. Prevent	Primátorská 76, 383 01 Prachatice	Mgr. Dagmar Randáková	388 310 147	147prevent@os-prevent.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Psychiatrické léčba

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Psychiatrická léčebna Lnáře</i>		Lnáře 16, 387 42 Lnáře	MUDr. Muchl	383 495 101	lecebna.lnare@quick.cz
<i>Psychiatrická léčebna Červený Dvůr</i>		Červený Dvůr 1, 382 08 Český Krumlov	Prim. MUDr. Jiří Dvořáček	380 739 131	primar@cervenydvur.cz
<i>Psychiatrická ambulance</i>		Lipová 616, 391 01 Sezimovo Ústí II	MUDr. Jan Pícha	381 275 802	
<i>Drogová poradna</i>	o. s. Prevent	Tylova 156/23, 370 01 České Budějovice	Tomáš Brejcha, DiS.	725 708 078	poradna@os-prevent.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Terapeutické komunity, pobytový program

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Terapeutická komunita Němčice</i>	o.s. Sananim	Zámek 1, 387 18 Němčice u Volyně	Martin Hulík	383 396 120,	nemcice@Sananim.cz
<i>Terapeutická komunita Karlov</i>	o.s. Sananim	Karlov 3, 398 04 Čimelice	Petr Vácha	382 229 655, 382 229 692	karlov@Sananim.cz
<i>Terapeutická komunita Podcestný mlýn</i>	o.s. Podané ruce,	Kostelní Vydří 64, 380 01 Dačice	Ing. Jan Bartošek	384 420 172	spr.tkmlyn@razdva.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Terénní programy

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
Kontaktní a doléčovací centrum	o.s. Háječek	F.A. Gerstnera 2, 370 01 České Budějovice	Dr. Kvetoslava Kotrbová, PhD.	386 350 169	kotrbova@ohscb.cz
Kontaktní centrum Auritus	Farní charita Tábor	Klokotská 114, 390 01 Tábor	Mgr. Hana Vojtěchová	381 255 999	auritus@iol.cz
Streetwork pro města Český Krumlov a Kaplici	Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.,	Špičák 114, 380 01 Český Krumlov	Mgr. Jakub Průcha	736 634 126	kcentrum-ck@sendme.cz kcentrum@icmck.cz
Jihočeský streetwork	o.s. Prevent,	Lannova 63, 370 01 České Budějovice	Kamil Podzimek, DiS.	775 627 512	street@os-prevent.cz
Krizové a kontaktní centrum	o.s. Prevent	Krátká 20, 386 01 Strakonice	Mgr. Anna Němcová	383 322 357	kcentrum.st@seznam.cz
Protidrogové poradenství, terapie, terénní program	P.Centrum	Masarykovo nám. 168/II, 377 01 Jindřichův Hradec	Mgr. Milan Týmal,	775 657 705; 775 567 706	p.centrum@osmeta.cz
Krizové a kontaktní centrum terénní práce pro Prachatice, Volary, Vimperk, Vlachovo Březí, Netolice	o.s. Prevent	Primátorská 76, 383 01 Prachatice	Mgr. Dagmar Randáková	388 310 147	prevent@os-prevent.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Primární prevence

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Komunitní centrum pro děti a mládež Cheiron T</i>	Cheiron T, o.p.s	Děkanská 302, 390 01 Tábor	Jitka Svobodová	381 257 624	cheiront@volny.cz
<i>Cesta poznání</i>	o.s. Prevent	Krátká 20, 386 01 Strakonice	Mgr. Jaroslava Haisová	383 322 357	kcentrum.st@seznam.cz
<i>Krizové a kontaktní centrum</i>	o.s. Prevent	Primátorská 76, 383 01 Prachovice	Mgr. Dagmar Randáková	388 310 147	prevent@os-prevent.cz
<i>Sdružení Meta</i>	o.s. Podané ruce	Antonínská 15/1, 380 01 Dačice	Božena Havlová	384 382 891	prevncentrum@osmeta.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Následná péče a doléčování

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Centrum následné péče</i>	o.s. Prevent	Tylova 156/23, 370 01 České Budějovice	Bc. Jiří Koreš	386 350 380	cnp@os-prevent.cz
<i>Institut pro rozvoj osobnosti</i>	Institut pro rozvoj osobnosti, o.p.s	Čechova 52, 370 01 České Budějovice	Dr. Milan Kyzour	721 311 407	milankyzour@seznam.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Substituční léčba

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Jihočeské substituční centrum - metadon</i>	o.s. Prevent	Matice školské 17, 370 05 České Budějovice	Mgr. Lenka Kostíková	387 730 459	metadon@os-prevent.cz
<i>Jihočeské substituční centrum - subutex</i>	o.s. Prevent	Matice školské 17, 370 05 České Budějovice	Mgr. Lenka Kostíková	387 730 459	metadon@os-prevent.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Léčba hepatitidy C

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
<i>Infekční oddělení nemocnice</i>	Nemocnice Č. Budějovice, a.s.	B. Němcové 41, 370 01 České Budějovice	MUDr. Jiří Zdvořák	387 874 601	chmelik@nemcb.cz
<i>Ambulance pro Infekční choroby</i>	Nemocnice Strakonice, a.s.	Radomyšlská 336, 386 01 Strakonice		383 314 234	
<i>Gastroenterologická ordinace</i>	Nemocnice, Jindřichův Hradec, a.s.	U nemocnice 380/III, 377 01 Jindřichův Hradec	MUDr. Marie Pokorná	384 322 944	
<i>Infekční oddělení nemocnice</i>	Nemocnice Tábor, a.s.	třída Kapitána Jaroše 2000, 390 03 Tábor	MUDR. Jana Syslová,	381 608 140	jana.syslova@ontab.cz
<i>Bezplatná infolinka s celorepublikovou působností informace o hepatidě C</i>				800 333 365	
<i>Linka pomoci s celorepublikovou působností - problematika hepat. C</i>				800 331 122 8,00-16,00	

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Poradny HIV/AIDS

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E- mail
Zdravotní ústav České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	B. Schneidera 32, 370 21 České Budějovice	MUDr. Ludmila Satranová	387 712 381 Út, Pá 8,00-11,00	ludmila.satranova@zucb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	Havraní 594, 381 01 Český Krumlov	MUDr. Ivana Krabatschová	387 712 711 Pá 14,00-15,00	ivana.krabatschova@khsb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	Bezručova 857/II, 377 01 Jindřichův Hradec	MUDr. Marie Cihlová	387 712 543	marie.cihlova@khsb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	K. Čapka 2459, 397 01 Písek	MUDr. Vladimír Hanáček	387 712 675 Út 10,00-11,00	vladimir.hanacek@zucb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	Nemocniční 204, 383 01 Prachatice	MUDr. Jiří Nožička	387 712 909 Čt 14,00-15,00	ockopt@zucb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	Palackého 350, 390 03 Tábor	MUDr. Václav Pavlíček	387 712 455 Út 7,00-8,00	ockota@zucb.cz
pobočka Zdravotního ústavu České Budějovice	Ministerstvo zdravotnictví	Radomyšlská 336, 386 29 Strakonice	MUDr. Vladimír Hanáček,	383 322 116 Čt 10,00-11,00	ockost@zucb.cz
AIDS Centrum	Ministerstvo zdravotnictví	Boženy Němcové 54, 370 01 České Budějovice	MUDr. Václav Chmelík	387 874 642, 387 874 601	infekce@nemc

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Telefonická krizová pomoc

Název služby	Zřizovatel	Telefon
<i>Linka pomoci SPC Arkáda, Písek</i>	o.s. Arkáda	382 222 300
<i>Linka důvěry České Budějovice</i>	Linka důvěry, o.p.s.,	387 313 030
<i>Kontaktní a doléčovací centrum České Budějovice</i>	o.s. Háječek	386 350 169
<i>Linka pomoci, Český Krumlov</i>	Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s	380 712 427
<i>Linka pomoci Dačice</i>	o.s. Podané ruce	384 420 750
<i>Linka pomoci, Prachatice</i>		388 310 147
<i>Krizové a kontaktní centrum Strakonice,</i>	o.s. Prevent	383 322 357
<i>Auritus - centrum pro lidi ohrožené drogou</i>	Farní charita, Tábor	381 255 999
<i>Linka pomoci</i>	Oblastní charita Třeboň	384 721 427
<i>Linka důvěry s celorepublikovou působností</i>	Linka důvěry o.p.s.	465 524 252
<i>Linka pomoci Kontaktního centra s celorepublikovou působností</i>	o.s. Sananim	284 822 872
<i>Bezplatná telefonická krizová linka pro děti a mládež s celorepublikovou působností</i>	o.s. Linka bezpečí	800 155 155
<i>Linka pomoci první pomoc při otravách nepřetržitá lékařská služba</i>	Toxikologické informační středisko	224 919 293, 224 915 402

Zdroj: www.drogy-info.cz.

Internetové poradenství

Název služby	Zřizovatel	E- mail
<i>Internetové poradenství Drogového informačního centra</i>	o.s. Sananim	www.odrogach.cz;www.drogovaporadna.cz
<i>Internetová poradna - pro celou ČR</i>	o.s. InternetPoradna.cz	http://iporadna.cz/index.php

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Ostatní služby

Název služby	Zřizovatel	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E-mail
<i>Sociálně psychologické centrum</i>	o.s.Arkáda	Husovo náměstí 2, 397 01 Písek,	Doc. PhDr. Oldřich Matoušek	382 211 300	info@arkada-pisek.cz
<i>Anonymní internetová poradna, Jindřichův Hradec</i>	o.s. Meta		Mgr. Milan Týmal		tymal@popjan.cz; drogporadna@popjan.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Příloha č. 3: Seznam krajských a místních protidrogových koordinátorů – Jihočeský kraj

Krajský protidrogový koordinátor

Jméno	Adresa	Telefon	E-mail
Mgr. Marek Nerud	U zimního stadionu 195/2, 3370 76 České Budějovice	386 720 649	nerud@kraj-jihocesky.cz

Zdroj: www.drogy - info.cz.

Místní protidrogový koordinátor

Jméno	Adresa	Telefon	E-mail
Vladislav Vlášek	MěÚ Český Krumlov, nám. Svornosti 1, 381 01 Český Krumlov	380 766 111	vlasek@ckrumlov.cz
Michal Němec	MěÚ Strakonice, Velké náměstí 2, 386 22 Strakonice	383 700 111	nemec@os-prevent.cz
Bc. Sovová Marcela	MěÚ Prachatice, Velké náměstí 3, 383 01 Prachatice	388 607 332	marcela.sovova@mupt.cz
Ing. Palaugari Jan	MěÚ Jindřichův Hradec, Klášterská 135/II, 377 22 Jindřichův Hradec	384 351 300	palaugari@jh.cz
Libuše Drdáková	MěÚ Písek, Velké náměstí 114/3, 397 19 Písek,	382 330 804	libuse.drdakova@oku-pi.cz
Mgr. David Kostohryz	Magistrát města Č. Budějovice, nám. Přemysla Otakara II, č.p. 1, 370 92 České Budějovice	386 801 624	kostohryzd@c-budejovice.cz
Mgr. Jana Hrdličková	MěÚ Tábor, Husovo náměstí 2938, 390 02 Tábor,	381 486 424	jana.hrdlickova@mu.tabor.cz

Dagmar Čermáková	MěÚ Dačice, Krajířova 27, 380 13 Dačice	384 401 250	kurator@dacice.cz
Alena Šedivá	MěÚ Třeboň, Masarykovo náměstí 20, 379 01 Třeboň	384 342 105	alena.sediva@mesto-trebon.cz
JUDr. Petr Pavlásek	MěÚ Týn nad Vltavou, Náměstí Míru 2, 375 01 Týn nad Vltavou	385 772 298	petr.pavlasek@tnv.cz
Štěpánka Válková	MěÚ Vimperk, Steinbrenerova 6, 385 17 Vimperk,	388 459 021	stepanka.valkova@mesto.vimperk.cz
Jana Lukášová	MěÚ Trhové Sviny, Žižkovo náměstí 32, 374 01 Trhové Sviny,	386 301 459	socluk@tsviny.cz
Jana Hrubá	MěÚ Kaplice, Linecká 391, 382 41 Kaplice	380 303 191	hruba@mestokaplice.cz
Andrea Kottová, DiS.	MěÚ Milevsko, nám. E.Beneše 420, 399 16 Milevsko	382 521 879	kottova@milevsko-mesto.cz
Drahomíra Návrátová	MěÚ Blatná, tř. T.G.Masaryka 322, 388 01 Blatná	383 416 111	navratova@mesto-blatna.cz
Erika Jarošová	MěÚ Vodňany, nám. Svobody 18/I, 389 01 Vodňany,	383 379 153	jarosova@muvodnany.cz

Zdroj: www.drogy-info.cz.

Příloha č. 4: Přehled středisek Probační a mediační služby v rámci soudních krajů – Jihočeský kraj

Jihočeský kraj

PILNÝ Martin, Mgr. - regionální vedoucí středisek PMS Jihočeského soudního kraje

BÖHMOVÁ Alena, PhDr. - zástupce regionálního vedoucího středisek PMS Jihočeského soudního kraje

<i>Středisko PMS</i>	<i>Č.</i>	<i>Jméno pracovníka, titul</i>	<i>Adresa střediska</i>	<i>Telefon / fax</i>	<i>E-mail</i>
České Buděj.	300	PILNÝ Martin, Mgr. VS	Chelčického 8	386 358 963, M: 737 231 286	mpilny@pms.justice.cz
			370 01 České Budějovice	386 358 963	
		ZABRANSKÝ Jan, Mgr.		386 323 166	jzabransky@pms.justice.cz
		RAUŠER Josef, DiS.		386 323 796	jrauser@pms.justice.cz
		ŠTĚCH Marek, Mgr.		386 358 962	mstech@pms.justice.cz
		NOVÁČKOVÁ Jana, Mgr.		386 323 200	jnovackova@pms.justice.cz
		ADAMCOVÁ Renata		386 358 963	radamcova@pms.justice.cz
Český Krumlov	301	HYKOVÁ Kateřina, Mgr.		384 361 439	khykova@pms.justice.cz
		KUBOVSKÝ Petr, Mgr. VS	Plešivec 251	380 764 139	pkubovsky@pms.justice.cz
		HYKOVÁ Eva	381 01 Český Krumlov	380 764 137	ehykova@pms.justice.cz
		NERUDOVÁ Maroela, Mgr.		380 764 138	mnerudova@pms.justice.cz
Písek	302			FAX: 380 728 299	
		BASLER Jaromír, Mgr. VS	Nábřeží 1.máje 2259	T/F: 382 215 152	jbasler@pms.justice.cz
		GRIGELOVÁ Klára, Mgr.	397 01 Písek	382 211 586	kgrigelova@pms.justice.cz
		TÝMOVÁ Kateřina, DiS.		382 210 797	ktymova@pms.justice.cz
Tábor	303	BARTÁČKOVÁ Alice, Mgr. VS	Roháčova 2614	T/F: 381 253 236	abartackova@pms.justice.cz
		STRÁNKOVÁ Vladimíra, DiS.	390 02 Tábor		vstrankova@pms.justice.cz
		ŠEBKOVÁ Veronika, DiS.			vsebkova@pms.justice.cz
Jindřichův Hradec	304	BÖHMOVÁ Alena, PhDr. VS	Na Hradbách 43/I.	384 350 214 M: 731 621 321	abohmova@pms.justice.cz
		UHLÍKOVÁ Vlasta, Mgr.	377 01 Jindřichův Hradec	384 350 201	vuulikova@pms.justice.cz
		RADOSTOVÁ Lenka, DiS.		384 350 222, F: 384 350 213	lradostova@pms.justice.cz
		SEDLÁČKOVÁ Tereza		384 350 259	tsedlackova@pms.justice.cz
Prachatice	305	FRANZOVÁ Jaroslava, DiS. VS	Pivovarská 284	388 310 015	jfranzova@pms.justice.cz
		KOSAŘOVÁ Jana, Mgr.	383 01 Prachatice		jkosarova@pms.justice.cz
Strakonice	306	HROMKOVÁ Kateřina, Mgr. VS	Palackého náměstí 1090	383 323 302	khromkova@pms.justice.cz
		DOSTÁLOVÁ Marika, Mgr.	386 01 Strakonice	T/F: 383 322 637	mdostalova@pms.justice.cz
Pelhřimov	307	PECHOVÁ Zuzana, Mgr. VS	Masarykovo nám. č.30	T/F: 565 323 415	zpechova@pms.justice.cz
		VÍTEK Robert, Mgr.	P.O.Box 7	565 332 766	rvitek@pms.justice.cz
		PEČENKOVÁ Jana, DiS.	393 01 Pelhřimov	565 383 317	jpecenkova@pms.justice.cz

Zdroj: PMS ČR

VS – vedoucí střediska

Příloha č. 5 : Činnost Probační a mediační služby ČR (dospělí klienti PMS ČR)

TRESTNÍ ŘÍZENÍ

Přípravné řízení		Řízení před soudem/Vykonávací řízení		
Vazba	Odklony v tr. řízení (příprava podkladů pro)	Hmotněprávní alternativy k potrestání	Alternativní tresty	Alternativa k výkonu uloženého trestu
Náhrada vazby dohledem probačního úředníka	Podmíněné zastavení trestního stíhání	Podmíněné upuštění od potrestání s dohledem PUPD § 26 tr. zákona (ZD, dohled max. 1 rok)	Podmíněné odsouzení	Podmíněné propuštění
NVD § 73 odst. 3 tr. řádu	ZRK § 307 tr. řádu		PO § 58 tr. zákona (ZD, max. 5 let)	PP § 61 tr. zákona (ZD, max. 7let)
			Podmíněné odsouzení s dohledem	Podmíněné propuštění s dohledem
			POD § 60a tr. zákona (ZD, dohled max. 5 let)	PPD § 63 tr. zákona (ZD, dohled max. 7let)
			Obecně prospěšné práce OPP § 45 tr. zákona (50 - 400 hodin)	
Stanovisko PMS k NVD	Kontrola ZD - Podmíněné zastavení tr. stíhání		Stanovisko obviněného k T OPP	Stanovisko PMS k PP
P NVD	PZTS (ZD, max. 2 roky)			P PPD

Zdroj: PMS ČR

Příloha č. 6: Probační programy akreditované v roce 2007 (týkající se drogové problematiky především mladistvých pachatelů)

Název probačního programu	Místně příslušné spolupracující cí středisko PMS	Poskytovatel	Adresa poskytovatele	Základní charakteristika programu	Návrh ADK na udělení akreditace
<i>„Jinou cestou“</i>	Brno	Sdružení Podané ruce	Francouzská 36, 602 00 Brno	Program je určen klientům, jejichž TČ je spojena s užíváním návykových látek a kteří jsou stíháni dle zákona 218/2000 Sb. - a jejich rodinným příslušníkům, blízkým osobám. Cílem je zprostředkování přístupu k takovým formám vztahů, které jim vytvoří vhodné prostředí pro změnu svého rizikového chování - zvyšování motivace klientů ke změně, pomoc v utváření představy o budoucím, méně rizikovém životním stylu.	řádná akreditace
<i>Probační program pro mladistvé v konfliktu se zákonem, který má souvislost s užíváním návykových látek</i>	Frýdek-Místek	Renarkon, o.p.s., Ostrava	Na Příkopě 3210, 738 01 Frýdek-Místek	Cílovou skupinou jsou mladiství ve věku 15 - 18 let, kteří jsou ohroženi návykovými látkami, nebo pro uživatele návykových látek, zejména pak marihuany. Cílem programu je působení na mladistvé, jejichž provinění je spojeno s užíváním návykových látek a kteří jsou stíháni za protiprávní jednání dle zákona č.218/2003 Sb. Program je zaměřen na vzdělávání v oblasti drogové problematiky a řešení problémů a příčin souvisejících s užíváním návykových látek, zvyšování právního povědomí v této oblasti, podporu a motivaci ke změně dosavadního chování a protiprávního jednání, a také na obnovení a zlepšení rodinných a osobních vztahů, došlo-li k jejich narušení.	řádná akreditace s podmínkou na 1 rok
<i>„Začínám znovu“</i>	Děčín	Farní charita Rumburk	Dobrovského nám. 379/ 11 408 01 Rumburk	Posláním probačního programu je pomáhat dětem a mladistvým v jejich tíživé životní situaci, se snahou začlenit je opět do společnosti. Program se zaměřuje na řešení sociálně patologických jevů dětí a mládeže - např. závislost na drogách, prostituce, gamblerství. Cílovou skupinou jsou děti od 12 do 15 let a mladiství od 15 do 26 let. Cílem programu je naučit cílovou skupinu pracovním aktivitám a pracovním návykům., nabídnout jim smysluplné využití volného času, působit na ně výchovně-vzdělávacími metodami, učit je zodpovědnosti, aktivizovat je, učit jej sociálním dovednostem, naučit je řešit konflikty a komunikačním dovednostem a poskytovat jim poradenské služby.	řádná akreditace s podmínkou na 1 rok

ŠANCE 06	Ústí nad Labem	WHITE LIGHT I., o.s.	Drážďanská 106, 400 07 Ústí nad Labem	Program usiluje o intenzivní resocializaci osob v konfliktu se zákonem (věk 15 - 30 let), smyslem programu je umožnit klientovi zlepšit nebo rozšířit jeho kompetence tak, aby dokázal žít v souladu se zákonem a společenskými pravidly. Program je zaměřen na rizikové faktory: závislosti, emoční nestabilita, agresivita. Program nabízí rekvalifikační kurzy i jejich zprostředkování, služby podporovaného zaměstnávání, pomoc při získání a udržení si zaměstnání, práci s rodinnými příslušníky klienta, aktivačně motivační program zaměřený na zlepšení nebo získání sociálních dovedností.	řádná akreditace s podmínkou na 1 rok
Probační program Auritus	Tábor	Farní charita Tábor, Auritus	Klokotská 114, 390 01 Tábor	Program se věnuje rizikovým faktorům v chování mladistvých - pracuje s problémem zneužívání omamných a psychotropních látek, usiluje o zvýšení povědomí o rizicích spojených se zneužíváním OPL, vede klienta k nalezení vhodné formy trávení volného času, eliminaci záškoláctví a nezákonných forem chování, rozvíjí sociální dovednosti a usiluje o nápravu problematických vztahů s poškozeným. Cílovou skupinou jsou mladiství od 15 do 18 let, kteří mají problémy se zneužitím OPL, není však nezbytné, aby provinění, kterých se dopustili, přímo souvisela se zneužíváním OPL.	řádná akreditace
Probační program MOST	Třebíč	Diecézní charita Brno, Oblastní charita Třebíč	Leopolda Pokorného 15, 674 01 Třebíč	Program je specificky zaměřen na mladistvé-experimentátory nebo uživatele omamných a psychotropních látek. Program rozvíjí sociální dovednosti klienta a vede ho ke zvládnutí běžného způsobu života bez drogy, zaměřuje se na prevenci relapsu, sociální stabilizaci, rozvoj pracovních návyků, posílení pozitivních rodinných a partnerských vztahů.	řádná akreditace
Probační program Laxus	Hradec Králové	Laxus, o.s. Hradec Králové	Okružní 699, 500 03 Hradec Králové	Program je určen klientům od 15ti let, uživatelům drog, patologickým hráčům, kteří se dopustili trestné činnosti. Je zaměřen na změnu životního stylu směrem k abstinenci. Program spojuje techniky individuální a skupinové, nese v sobě prvky programu léčebného a doléčovacího. Úkolem je klienta motivovat, podporovat při začlenění do běžného života (bydlení, zaměstnání, volný čas, vztahy) a pomáhat mu udržet dosažené změny.	řádná akreditace s podmínkou na 1 rok

Zdroj: www.justice.cz